

Bitidningen

I snickareverkstaden: Gör dig redo för en ny säsong!

Jenny hittade rätt • Producera inte bara honung
Biodling med det asiatiska biet

Reserverat

Bara det bästa är gott nog att servera till vår nya Finostkaka. Den är bakad med lika mycket kärlek som vår klassiker, men med ännu mer grädde, mandel och ägg. Det blir finare så.

www.frodinge.se

Vi är biodlare och med i SBR

Erik Österlund
Redaktör

Vi som är med i SBR är biodlare. Vi odlar bin därför att vi tycker om det. Det är en utmaning att klara av de problem som dyker upp. Vi vet att vår sysselsättning är bra inte bara för oss utan också för vår omgivning. Det vi producerar är inte onyttigt utan positivt och dessutom gott.

Vi är med i vår biodlarförening därför att vi vill träffa andra biodlare och få tips och hjälp med vår biodling. Hjälpbehoven är olika beroende på hur mycket erfarenhet vi har av biodling.

I början är det grundläggande frågor som behöver svar. När ska jag sätta på första skattlådan? När ska jag skörda honung? Hur gör jag det? Hur gör jag för att försäkra mig om att bina ska klara vintern? Osv. Snart kommer andra frågor. Hur ska jag få bra betalt för min honung? Hur odlar man drottningar?

Vi vill träffas i vår förening och diskutera. Vi vill åka på en trevlig resa och besöka andra biodlare. Och vi vill gå på någon kurs och höra på någon intressant föredragshållare. Kan vi få hjälp med detta ekonomiskt kan det gå lättare.

Vi tillsammans gör vår biodlarförening intressant och trivsamt för varandra. Då vill vi vara medlemmar i den och då kan vi visa för dem som är intresserad av biodling att de får komma med i en bra biodlingssamfund. Det är ett viktigt "lockmedel" både för oss själva och för nya medlemmar.

Vår riksorganisation och Bitidningen är viktiga för att hålla ihop oss alla i hela landet. Då kan vi påverka myndigheter och omgivning effektivare för att förbättra villkoren för biodling. I Bitidningen får vi läsa om vad som händer i biodlingsvärlden. Vi får biodlingstips och delar med oss av dem.

Vet du om någon biodlare som har bra lösningar? Ta med dig kameran och ett anteckningsblock och gör ett besök. Eller ta med en vän som gör det. Har du en fråga du undrar över? Skicka den till Frågelådan (se inne i tidningen).

Ta vara på din förening och ta vara på din bitidning. Dela med dig av dina erfarenheter.

Vintern har hittills varit mild. Se upp så bina har foder så det räcker. Annars måste du stödfodra på något sätt. Hur brukar du göra det? Gör många avläggare i år. De kommer att behövas, för nybörjare, för att ersätta vinterförluster och för alla dem som ökar på antalet bisamhällen!

Bitidningen - medlemstidning för
Årgång 107

Redaktion: Bäckaskog 663, 69492 Hallsberg

Redaktör: Erik Österlund

Telefon: 0582-611682, 0735-233126

E-post: erik.osterlund.sbr@biodlarna.org

Bitidningen utges i 12 nummer årligen varav tre nr är dubbelnummer. Tidningen utkommer strax före aktuell månad.

Material- och annonsinformation: Sid 36, 38.

Manusstopp den första i månaden, knappt en månad före utgivningsdagen.

Tryck: VTT Grafiska, Vimmerby

Trycks på miljövänligt papper. ISSN 0006-3886

Ansvarig utgivare:

Förbundsordförande Åke Sandquist,

Topasstigen 3, 36132 Emmaboda.

Telefon: 0471-13124, 0735-233120.

Epost: ake.sandquist@telia.com

Sveriges Biodlars Riksförbund är en politiskt, religiöst och etniskt obunden ideell organisation, som bygger på principen om frivilligt, individuellt medlemskap. SBR ska arbeta för att utveckla svensk biodling som näring och meningsfull fritidssysselsättning, numerärt, fackligt, socialt och innehållsmässigt.

Förbundsexpedition:

Trumpetarevägen 5, 59019 Mantorp.

Telefon: se telefonlista på sidan 38.

Fax: 0142-828 59

Plusgiro: 8685-0. **Bankgiro:** 413-6149.

E-post: sbr@biodlarna.org

Adressändringar meddelas till förbundsexpeditionen.

Öppet: Mån-tors 08.00-16.00.

Fre 08.00-14.00

Webbplats: www.biodlarna.se

Jag hittade rätt	5
I bigården – Massor att göra!	7
Norrbotten propagerar för bin	10
Fler biprodukter	11
Kvinnliga nätverker växer	12
Bättre bin!	13
Biodlingen utvecklas i Kina	14
Hur rent är vaxet?	18
Pollen är livsviktigt för bina	23
Blomstrande biodlareförening	24
Västra Götaland utvecklar biodling	26
Binaringen skall bli lönsammare	27
Bikupor som konstverk	28
Bosnier jobbar för SBR	29
Öka kunskapen och medlemmarna	30
Mästarbrev, Brev, Almanackan	32-36
Svenskt Sigill, SBR-Kontakt	38-39

**Nästa nummer utkommer
i slutet av mars.**

Manusstopp: 1 mars.

Numret därpå i slutet av april

Manusstopp: 1 april

Omslagsbilden:

*Vintergäck är
bland de vårlökar
du som trädgårds-
odlare ska plan-
tera. Bina älskar
dem. Foto: Bosse
Malmgren.*

Jag hittade rätt!

JENNY NILSSON

Att biodling är intressant har jag förstått sedan barnsben. När jag orienterade en gång i tiden hade vi en man i klubben som var biodlare, tillika fruktodlare. Han hade problem med att bina hellre ville gå på maskrosorna än frukträden och tillbringade hösten med att försöka dressera sina bin att ändra smak. Resultaten av hans försök minns jag tyvärr inte.

Vi bor på en gård i Resele. Jag har länge funderat över vad man kan syssla med som ger lite mer liv åt den gamla gården. Jag hörde på radion och läste i tidningen att det är brist på biodlare. Wow! Det vore något för mig tänkte jag! Jag har alltid varit fascinerad av djur och natur. Jag blev förresten aldrig någon vidare orienterare. Det fanns ju så mycket annat trevligt att upptäcka i skogen som till exempel bäckar, grodor, hallon och roliga svampar.

Jag hittade biodlarföreningen

Jag satt med brutet ben på våren 2006 och surfade runt på internet om bin. Jag hittade många fina sidor, men hittade den lokala hemsidan alldeles för sent. Nästan hela nybörjarkursen hade gått. Jag hann i alla fall vara med på träffen hos Karl-Ivan på hösten, när det var dags för slungning. Det var en mycket trevlig och informativ dag. Jag passade på att anmäla mig i kön för att få köpa ett samhälle till våren 2007 och beställde en kupa av Karl-Ivan. Se'n var det lugnt över vintern. På våren var det fortfarande lugnt och det blev sommar. Före midsommar var det inte troligt att det blev några bin till salu hade jag förstått.

Mina vänner började bli intresserade av hur man egentligen köper bin. Styckvis eller per kilo? Bra fråga tänkte jag... Und-

rar om det blir några alls? Jag var ganska långt ner på listan...

Eftersom jag också har lyckats börja en utbildning till hundinstruktör, samt arbetar heltid som sjuksköterska, tänkte jag börja lite lugnt och försiktigt med biodlingen. En till två kupor vore lagom förstod jag när jag läste boken om biodling.

Mitt första bisamhälle....

I slutet av juli ringde Lennart och hade ett samhälle över! Det samordnades fint med kupan och jag fick hjälp att placera den bra i trädgården. Första kvällen efter binas ankomst var det dags för gräsklippning. En liten krock med kupan innebar det första sticket, i nacken på Daniel (min man).

Det som var smidigt med att få sam-

hället så sent, var att allt egentligen var klart. Jag behövde inte ta reda på honung eller kolla särskilt mycket i kupan. Det passade bra eftersom jag har fullt upp med instruktörsutbildningen.

... blev snart fyra

Det dröjde nog nästan en vecka innan jag fick ett kalaserbjudande! Jan-Bertil skulle sälja sina tre samhällen, fort. Var jag intresserad? Oh! Ja! Visst var jag det!

Vi bestämde att jag och Daniel skulle fara dit en kväll. Vi visste egentligen inte vad vi skulle göra, men det visade sig att vi skulle gå igenom de tre kuporna. Daniel tycker inte om små djur som sticks, men visade sig ha ett väldigt fint handlag med bina där i Jan-Bertils paviljong. Han

Min första bigård hemma i Resele.

lyfte upp ramarna som om han aldrig gjort annat. Jag tittade och försökte minnas hur det såg ut i boken med drottningceller, täckta honungsramar, för att inte tala om drottningar! Jag tyckte mig se en täckt drottningcell och vi plockade ur en del ramor med honung i. Det var ett otroligt surr därinne, det hade åskat på dagen och nu var det kväll. Svetten rann.

Det blev så småningom dags att forsla hem kuporna till Resele. Det regnade, och vi körde så sakta vi kunde, med kuporna på släp. Det surrade tämligen ilsket därinne när vi stannade för att se så allt var som det skulle med lasten.

Min första skörd

Det var spännande när vi skulle öppna och släppa ut dem hemma. De fullständigt välldes ut!

Vi fick med oss de ramor som vi plockat ut också. Jag förstod att det skulle bli en provsväng med honungsslungan i alla fall. Lådan blev stående på bron, med en bitömmarbotten över. Jag visste att det var riskabelt, eftersom bina tydligen kan lära sig att gå in bakvägen, men jag hade inte riktigt tid att ta hänsyn till det just då. Vi hade en intensiv kursperiod på instruktörsutbildningen den veckan. På söndagen skulle jag fara från Åsmon och hem, äta lite, lämna min hund och hämta kompisens hund i Myre, för att återvända till Åsmon, allt detta på en timma! När jag kom hem såg jag att det var en väldig aktivitet utanför kuporna. Hmmm! VAD var på gång? När jag kom till bron fick jag svaret!

Oj! Bin överallt! Jag har bara en dörr att ta mig in i huset genom och det är i huset som "rymddräkten" finns. Det var bara att ta ett djupt andetag och ta sig igenom bisurret. Det gick bra! Röveri hade jag läst om, och bråttom hade jag. Jag kånkade ut lådan med honungsramor så långt ut på lägdan som jag bara orkade och täppte igen flusteröppningarna på kuprona, så att det bara var någon centimeters glugg för vaktbina. Det löste sig! Det blev inget röveri. Härligt!

Egen honung smakar bäst

Kvällen och halva natten tillbringades med honungsslungan inne i köket. Det var tur att jag hann vara med på det kurstillfälle som jag var. Äntligen något som jag sett och provat tidigare! Erfarenheten av den här kvällen blev att honung klarar av att färdas både långt och fort! Det rådde inte några som helst problem med att få fotfäste i köket, inte heller någon risk att halka med fingrarna på några handtag till vare sig slunga, köksskåp eller vattenkran. Nu njuter jag av min allra första honung!

Inför vintern

Jag fick hjälp av Görän vid invintringen. Det kändes svårt att avgöra om bimassan var tillräckligt stor för att klara en vinter och vilka ramor som skulle tas ut, sparas eller bytas. Det var en varm sensommar-dag och svetten lackade. Görän fick jobba hårt, men hade två ivriga anhängare som deltog med liv och lust. Det var jag och min kompis Annelie. Vi hittade två drott-

ningar som vi kunde märka under arbetets gång. Dessutom fanns det två drottningar i en av kuporna! En var märkt och en omärkt. Görän var i behov av en drottning, men innan vi hann ta reda på henne så hade bina dödat henne. Ett drottningbyte mitt framför ögonen på oss! Det var en upplevelse, fastän synd på drottningen och synd för Göräns samhälle som hade behövt henne!

Bina är invintrade och har fått sin sockerlösning via Lennarts foderlådor. Det var väldigt roligt att kunna kika på bina medan de arbetade med att dra ner sockerlösningen till kupan, och det var smidigt att kunna ge dem stora mängder på en gång. En kupa fick foder via ballong, det fungerade också (oftast) bra. Någon gång fick bistackarna bada i sockerlösning, när ventilen inte slöt tätt. Då hördes det ett missnöjt surrande där inifrån. Dom brydde sig inte om mina ursäkter alls.

Tack alla i föreningen!

Jag vill tacka mina bi-mentorer för all hjälp i starten av min biodlarkarriär. Utan er hade det troligen blivit pannkaka av alltihop!

Tack Lennart för alla trevliga besök, goda tips, hjälp och utlåning av saker.

Tack Jan-Bertil för all hjälp och trevliga bi-pratar-stunder.

Tack Görän för slitet med invintringen.

Tack Karl-Ivan för den snygga kupan.

Tack Roland för svar på alla frågor och besöket i din bigård.

I väntan på våren!

Jag väntar med spänning fram emot våren, jag håller tummarna att de ska klara vintern!

Smygstarten med en liten kupa förvandlades snabbt till fyra. Ju fler, desto mer spännande är det att iaktta dem! Jag har ju upptäckt att bina inte betar sig likadant i de olika kuporna...

Jag ser nu fram emot att delta i kommande biodlarkurs till våren. Det kommer att bli dubbelt så spännande nu, när jag redan har fått en liten försmak av vad det innebär.

Massor att göra – härligt!

Medan dina bin sitter i sitt skafferi och mumsar på det foder du givit dem och försöker överleva vintern så ska du som biodlare vara aktiv i snickarboa och förbereda binas ankomst ut i naturen.

Jag är 62 år och började biodlingen på Hjorteds sjukhem som sjuksköterska där en boende önskade biodling 1981. Han lärde mig allt om biodling och en helt ny värld öppnades för mig. Efter långt engagemang i SBR är jag nu sekreterare i Ankarsrums Bf och riksinstruktör. Jag bor i Hjorted söder om Västervik och har tillsammans med mina 4 vuxna barn och barnbarn 60 bisambällen.

Walle Johansson
Hjorted

Fixa till ramarna. Spänn tråden genom att lossa på den ena ramspiken i botten och sträck upp med en tång tills tråden låter som en välstämmd gitarr. Slå sedan ned spiken. Om du använder rostfri tråd behöver du inte byta tråd på många år. Kolla samtidigt avståndsstiften. Se bild.

Bygg nya enkla bibottnar. Se bild. Det ska finnas gott om bibottnar att tillgå tidigt på våren efter rensningen. Lyft försiktigt. Byt botten. Rensa och rengör den gamla. Bina vill ha god hygien och god lufttillförsel. Obs på bild så räcker det med 4 borrhål med nät över för lufttillförseln genom botten.

Fixa till spärrgallren. Måla dem gärna eftersom de är utsatta för fukt.

Bygg fler ramar och skattlådor. Bygg gärna ett överskott för vi biodlare drömmer ofta om rekordskörd och då är det snopet om det saknas grejor. Bina väntar inte på oss utan de går ut i svärm istället då det är trångt.

Vaxet du smälte i höstas (om du gjorde det). Åk iväg med det till ett biredskapsföretag och byt mot vaxkakor mm. Smälte du inte själv kanske du skickade iväg ramarna för ursmältning, de som du bytte ut i kuporna. Det är ett härligt nöje på vintern att göra en utflykt till ett biredskapsföretag. Sen ska vaxkakorna sättas in i ramarna!

Bitidningen 3 2008

Jag vårfodrar varje samhälle med 4 kg socker vid fint väder efter vårrensningen. Då vet jag att de klarar sig och det stimulerar tillväxten. Eventuella för många foderramar i maj tas undan till avläggare och drottningodling.

Vårfodring?

Vårfodring är ett omdiskuterat ämne. När jag började som biodlare 1981 gav jag bina endast 3 ballonger = 9kg på hösten vilket var snålt. Några förluster blev följden. På 1990-talet gick jag över till Bifor och socker i Bifor-hinkar. Det blev då 12kg socker per samhälle på hösten. 6kg socker och 4 liter vatten per hink och så två givor på hösten. Då överlevde bina bättre. Men det blev någon förlust på våren i alla fall.

Jag började senare vårfodra med 2kg socker och 2 liter vatten (bina behöver mer vatten på våren) efter vårrensningen till samtliga bin utan att titta i kuporna. Man skall inte störa bina i onödan genom att öppna kuporna då det inte behövs. Nu minskade vårförlusterna till nästan noll. Bina växte till stora starka bisamhällen

under våren och var riktigt starka till körsbären började blomma. Blev det nu kallt och regnigt just då så gällde det att se upp så det inte blev svält då bistrykan var stor. Det har varit nära några gånger.

De senaste åren har jag gett samtliga bisamhällen 4kg socker och 4 liter vatten på våren. Då klarar de sig bra. Vinterförlusterna är nu sällsynta. Starka välmående bisamhällen som är väl rustade att samla in nektar när naturen tillåter. Då blir det goda skördar som följd.

När vårfodrar jag?

Så fort som möjligt för att förhindra svält eftersom jag inte vill riskera drottningens liv genom att lyfta på ramarna före maj månad. Statistiskt i mina trakter så rensningsflyger bina omkring den 5 mars. Så

snart som möjligt efter rensningsflykten vid vackert väder då bina kan flyga ger jag sockerlösningen. Vid kallt och regnväder drar bina ej ned något foder. Ha tålamod och invänta ett par vackra dagar.

Bina äter mycket foder

Bina förbrukar ca 50kg honung/foder under året och den största förbrukningen är under vårens/försommarens expansion. Att ge bina 4 kg socker tidigt på våren bidrar till binas uppbyggnad. Det förbrukas tidigt och det finns inget socker kvar i kuporna då honungen flödar in under t ex hallon-draget den 13 juni.

Eftersom jag ger samtliga bisamhällen foder samtidigt i bigården har jag aldrig märkt något röveri.

Blåsippor t v (Foto: Archbenzo/Wikipedia).
Hästhov (Foto: Archbenzo/Wikipedia).
Sälg med bi (Foto: HE Lindskog Krypfoto).

Stora träd som ger nektar är värdefullt. På våren lönnen. (Foto: Sten Porse/Wikipedia). Snödroppen är bland de första blommorna på våren. Bina älskar dem. (Foto: Bosse Malmgren.)

Foderramar över?

Om något bisamhälle har gott om foder över efter vintern använder jag de ramarna till avläggare och vid drottningsodling.

Det här arbetssättet fungerar jättebra för mig och mina bin.

Värdefulla vårblommor

Det är en stor glädje att vara biodlare och följa varje blommas blomningstid där nektar och pollen flödar allt från hassel en tidig vår till kärleksörten sent på hösten.

I skogar och hagar

Hassel en nyttig flyktig pollenproducent en tidig vårdag då det saknas pollen i kulporna. Sällan jag ser bina där men litteraturen beskriver så.

Blåsippan ger inte så mycket nektar men mer värdefull pollen.

Vitsippan innehåller ett gift liknande smörblomman men bina påverkas inte av detta. Enligt litteratur sedan 1773 så måste bina besöka 160 vitsippor för att samla in 2 klumpar pollen.

Hästhov (Tussilago) ger ett lättåtkomligt pollen som lätt klumpar sig kring pollenbenen.

Salix-växterna (säl, vide och pil) är utan tvekan för bina den biologiskt värdefullaste gruppen pollenleverantörer. Äggvitehalten kan uppgå till 51% och fetthalten till 4%. Korgviden börjar först på

våren sedan följer den vanliga sälgen och fortsätter med olika sorter som öronvide, gråvide, svartvide etc

Lönträdet tar vid efter sälgen och har ett rikt nektarflöde. Sockerkoncentrationen kan bli uppåt 50%. Nektarmängd per blomma 1mg (som jämförelse ger ljungen endast 0,5mg)

I trädgårdarna

Snödroppen. Vintergäck ja tom julrosen ger ett tillskott av nektar och pollen.

Krokus lockar till sig bina i mängder med sitt gula innehållsrika pollen.

Krusbärsbusken är näst bästa producent efter hallon och en värdefull tillgång.

Full fart

Då lönnen blommar är glädjen stor för bina. Nu är det verkligen vår och yngelproduktionen börjar nå uppåt höjderna. Njut med bina och besök och studera blommor och bin där dina kompisar vältrar sig och rullar runt i blommorna med glädje för att samla in nektar och pollen.

Mosesdagen

Jag fick ett mejl att Mosesdagen är i december månad. Jag har missat att någon flyttat denna heliga dag för oss biodlare från den 4 september till 20 december och då är det ju i senaste laget att slunga. Jätte-

Krusbär i trädgården tycker bina om. Den ger mycket nektar. (Ill.: Nordens flora 1928/Wikipedia.)

tack för upplysningen.

I nästa nummer ska jag berätta om den gång jag somnade bredvid flustret vid maskrosdrag.

Kalixmötet 2007

ERIK HEEDMAN, text o foto

Lördag 28 juni höll Norrbottens biodlare sitt sedvanliga sommarmöte på Vassholmen i Kalix. Vi träffades vid 10-tiden i Kalix bf:s stuga invid Kalix älv där vi bjöds på fika med lottförsäljning. Flertalet av de 40-tal som anslöt hade åkt mellan 5-15 mil för att kunna delta, så mackorna var verkligen uppskattade.

Lennart Grahn, Piteå, förevisade en pollenfälla och berättade bl a om konsten att rensa/torka pollen. Flera som smakade pollen för första gången blev positivt överraskade. Vid 11-tiden förflyttade vi oss gående till färjstället och transporterades över till Vassholmen, mitt ute i Kalix älv. På holmen finns många lämningar efter flottningsepoken, som pågick ända in på 70-talet. Här sorterade och tog man upp timret vid skiljestället, före älvens mynnande i havet. Holmens nuvarande funktion är friluft- & kulturpark med många uppträdanden sommartid.

Lennart Grahn talade om polleninsamling och hur man torkar och rensar det. Pollen innehåller mycket nyttigheter.

Kerstin Ebbersten, biansvarig på Jordbruksverket, föreläste om binas betydelse för pollinationen och vikten av att bina har en bred genetisk bas.

Doktorerna Ebbersten föreläste

Biodlarna samlades i en åldrad timrad sal för att lyssna på Kerstin Ebberstens föreläsning om "Biets betydelse för människans livskvalitet", just under åskans brak och regnets smatter. Solen bröt fram och efter lunch fick vi även förståelsen för vikten att behålla en bred avelsbas för de olika biraserna.

Vi fick också ta del av Sten Ebberstens ämnesområde, ekologisk odling, och den omställning som jordbruket i västvärlden inom kort står inför. Vi förstår nu varför odlingen av raps och rybs drastiskt planeras att öka, och därmed också behovet av

många fler bisamhällen för pollinering. Biodlarna i Norrbotten tackar uppriktigt för makarna Ebberstens intressanta föreläsningar, som med sina olika inriktningar ändå visade sig hänga ihop i slutändan! Tack för att ni tog er tid!

Innan det var dags för återfärd till fastlandet, med lottdragning och många priser, redovisade Tage Jakobson, Boden, hur Bihusesyn är upplagt samt de branschregler som inlämnats till livsmedelsverket för fastställande.

Efter en intressant heldag somnade vi på kvällen, trötta, men med många nya funderingar och tankar.

Färjan förde oss till Vassholmen, mitt ute i Kalix älv, där vi samlades i en timrad stuga.

Inte bara honung

PER EKWALL, text o foto

Varför bara sälja honung när man kan göra så mycket annat med honung, vax och pollen som bas.

Dalslands Södra Bf anordnade en kväll under ovanstående tema i Brålanda gamla stationshus. Både biodlare och andra intresserade hade samlats för att under ledning av Ingrid Karlsson från Götene Bf lära sig hur man vidareförädlar sina produkter.

Ingrid berättade lite om sig själv och tanken att göra biodlingen mera lönsam. Det verkar som att det finns ett stort intresse för dessa produkter bland folk i allmänhet. Då "koket" var klart fick alla ta med sig prov på både salva och cerat. Kvällen avslutades med gemensam fika.

Ingrid Karlsson visar ingredienser och utrustning.

Röra eller vispa.

Upphällning i plastpåse för att sedan spritsas ned i burk.

De flesta ingredienserna smälts i vattenbad för att sedan röras tills de svalnat till omkr. 25 grader. Därefter kan de förpackas.

Färdig produkt

LEDNINGSGRUPPEN:

Lotta Fabricius – Tel: 070 7352858
E-post: lottafabricius@hotmail.com
Birgitta Bengtsson – Tel: 076 2040210
E-post: birgittaastad@hotmail.com
Birgitta Hagström – Tel: 070 731 80 82
E-post: stavtorp@telia.com

Rikskonferens 7-9 mars 2008

Ledningsgruppen för SBR:s kvinnliga nätverk inbjuder ånyo till rikskonferens i Hallsberg den 7-9 mars 2008. Ett nordiskt kvinnligt nätverk påbörjas. Vi har en egen sida i Bitidningen att ta ansvar för.

Egen sida i BT – äntligen!

Rikskonferensen är nära förestående. I skrivande stund återstår dock mycket arbete för oss i ledningsgruppen. När du nu i slutet av februari läser den här artikeln hoppas vi att det mesta är klart och att vi har många entusiastiska deltagare att möta på konferensen i mars.

SBR:s kvinnliga nätverk har nu en egen sida i Bitidningen. Det ger oss stora möjligheter att berätta om och tydligare nå ut med vår verksamhet, en önskan vi haft sen startprojektet. Det är dock förknippat med ett stort ansvar. Vi avser att alla distrikt som är med i nätverket gör inlägg och berättar om sitt arbete. En plan för skrivandet görs på konferensen i Hallsberg.

Planeringsmöte i Ästad

Ledningsgruppen för det kvinnliga nätverket träffades 2 dagar i oktober hos mig i Ästad, för budgetplanering, och för att påbörja arbetet inför det kvinnliga nätverkets rikskonferens den 7-9 mars i Hallsberg. Nätverket sökte och fick pengar till sitt förfogande 400.000 till vår verksamhet fram till februari 2009.

En stor kostnad och en grund för verksamheten är vår rikskonferens. En representant för varje av 14 distrikt fanns 2007. Vi har beslutat att två personer från varje distrikt kan delta i mars 2008. Vi tror att stödet av varandra är viktigt för representanterna, i framväxten av det arbete som finns på regional/lokal nivå. (Se även vår artikel BT nr 1/2-08).

Nätverket växer

Vi räknar med att fler nya distrikt tillkommer. Varje distriktsstyrelse har fått ett brev av ledningsgruppen före årsmötet, där vi önskar att fler distrikt utser representanter till konferensen. Flera intresserade nya

biodlare från nya distrikt, har hört av sig till oss. Troligen kommer även deltagare från ett par grannländer att vara med oss, vilket kan bli början till ett nordiskt kvinnligt nätverk.

Du som känner att du vill vara med i ett nätverk på regional/lokal nivå, hör av dig till din distriktsstyrelse, som är den som beslutar om sina representanter. Se även www.biodlarna.se för kontakter.

Tema: produktutveckling och marknadsföring

Trots dåligt väder 2007 har min egen honung räckt till alla marknader och torgtillfällen under höst och jul. Själv tillverkar jag mest honungsprodukter nu, som ni i nätverket väl känner till. Mjöden är inne i slutfasen och verkar bli bra. Receptet från Birgitta Stenberg fungerade.

Produkttillverkning med honung är en intressant och en lönsam verksamhet. Är man van att laga mat, sylta och safta, brygga vin, använda olika smaker, kombinera olika råvaror, är det inte så svårt att pröva ideér också med honung. I dag har jag en relativt stor arsenal av honungsprodukter att välja mellan. Men det kräver mera tid, god hygien och en god kunskap om vattenhalten i honungen, för att få hållbara produkter. All honung såväl som dess produkter har kylförvaring, ett måste anser jag.

Marknadsföringen är viktig. Du kommunicerar ditt budskap på många olika sätt. Genom din ordning och reda och lokal på gården, med fina skyltar, fina förpackningar och etiketter med din logga, lyssna på kunderna, var med på marknader, mässor och torg, följ *aktuell lagstiftning*, ha närproducerade råvaror, icke besprutade odlingar osv. Lite lockvaror vid försäljning, som för min del stenuksbakat bröd och spettekaka ger bra "drag". Hembakat bröd vill alla ha även de som inte gillar honung. Bra och intressanta produkter säljer och skapar med mun till mun-metoden också nya kontakter..

Observera dock om något är dåligt eller ej uppfyller önskade krav, förlorar du genast dina kontakter och du får arbeta

mycket för att få dem åter. Därför är kraven ovan ovillkorliga. Mer om dessa frågor vill jag återkomma till på konferensen. Temat vi lägger på konferensen är produkter och marknadsföring. Marknadsföring berör inte bara produkterna, utan kommer även att innefatta hur vi på ett bra sätt kan marknadsföra nätverket.

Gå gärna om du har möjlighet en kurs i marknadsföring. Den väcker mycket tankar och ideér att ta vara på. Det går även att gå in på nätet och läsa. Nutek har gjort ett bra materiel som du kan ta del av.

Rikskonferensen i Hallsberg

Vi startar konferensen på hotell Stinsen med middag kl 17.00 den 7 mars och med en kick off som kvällsprogram, följt av presentation och rapporter. Den som har svårt att komma till fredag kväll, är lika välkommen tidigt på lördag. Programmet har som *tema marknadsföring* dels av nätverket, dels av biprodukter, där grundtanken är att åstadkomma tillväxt. Säkert finns deltagare i gruppen, som vill starta företag eller funderar på det?

Ledningsgruppen har även beslutat att en viss summa pengar till marknadsföring kommer att ställas till representanternas förfogande regionalt/lokalt, utifrån ett arbete som förbereds på konferensen. Mer om detta då vi träffas. Förbered gärna frågor ni har i ert regionala/lokala nätverk inför konferensen.

Anmälan till konferensen

Anmälan om deltagande på rikskonferensen görs av distriktsstyrelsen, till Ulla Westman på SBR:s kansli tel 0735 – 233123 eller E-post: ulla.westman.sbr@biodlarna.org

Anmälan bör finnas på SBR:s kansli snarast efter årsmötet, dock senast vid februari månads utgång. Du som är ny deltagare, gå in på nätverkets hemsida och ta del av tidigare programpunkter, för att på bästa sätt vara förberedd. Vi i ledningsgruppen ser fram emot en givande och aktiv arbetskonferens. Välkomna.

Drottningen märks röd 2008

SBR:S AVELSKOMMITTÉ:

Bättre bin!

Ni har hört det och läst det tidigare: "Bättre bin!" Vi har aldrig tidigare haft bättre förutsättningar än nu att ta i tu med att förbättra våra bistammar. Vi har "Svensk Biavel" som har som uppgift att förse oss med bra avelsmaterial och så har ni oss "NYA Avelskommittén"!

När nu budgeten är klar, kan man konstatera i vanlig ordning att alla önskemål inte blev tillgodosedda. Vi får tillsammans jobba utifrån de förutsättningar som gäller. Dessbättre är det också så att all framgångsrik verksamhet inte enbart beror på pengar. Trots allt är det så att det nära och konkreta jobbet ändå sker i distrikten och i föreningarna men där vi med de resurser vi har skall stötta och bistå efter förmåga. Vi har fått medel för att kunna komma ut i distrikten för att med er prata om den kommande verksamheten. Kontakta Bo Lindahl och boka ett besök.

Vi har stora förhoppningar på att distriktens avelssamordnare kommer att betyda mycket för verksamheten i respektive distrikt. Inte minst blir de våra nära samarbetspartners. Vi har fått medel så att vi kan genomföra en konferens med alla avelssamordnare något som vi ser

Foto: Niclas Morath.

fram emot. Kom ihåg att meddela distriktets avelssamordnare till någon av oss i Avelskommittén.

Dessvärre är det så att det i många distrikt inte finns särskilt goda förhållanden för bra friparningar eftersom "alla raser" finns representerade. Därför är det viktigt att kunna upprätta lokala och regionala parningsplatser där man placerar drönarsamhällen av samma ras. Kravet är inte som på våra parningsstationer där det oftast är en enhetlig drönarlinje som gäller.

Det finns medel att söka för ett visst stöd vid upprättandet av dessa parningsplatser. Mer om detta senare. De medel som vi i år har för att finansiera parningsstationerna är 90 tkr. Förra året var nettokostnaden 113 tkr. Således krävs översyn av verksamheten på stationerna.

En träff med stationsförestandarna kommer att ske under våren.

Plocka gärna fram BT nr 3 2007 och läs om våra uppgifter, mål och medel.

Våra långsiktiga mål är:

- att varje distrikt skall ha en avelssamordnare
- att dessa skall kunna samlas till en årlig konferens
- att verka för goda förutsättningar för lokal avelsverksamhet
- att antalet drottningodlare skall öka för att överbygga pågående generationsväxling
- att fler lokala och regionala parningsplatser etableras
- att i samverkan med sjukdomskommittén etablera försöksbigårdar enligt sökta EU-projekt.

Riktlinjer för avelsamordnarens uppgifter är:

- att vara pådrivare för avelsverksamheten i distriktet
- att stimulera distriktets föreningar att bilda drottningodlingsgrupper
- att arrangera distriktskurser i drottningodling
- att initiera drottningodlingskurser i föreningarna
- att vara behjälplig att förmedla avelsdrottningar från Svensk Biavels testprogram till föreningar som bedriver drottningodling
- att stimulera upprättandet av regionala och/eller lokala parningsplatser
- att vara distriktets kontaktperson mot SBR:s avelskommitté.

Biodling med *Apis cerana* i södra Kina

INGEMAR FRIES, Ekologiska institutionen, Sveriges Lantbruksuniversitet

I Kinas sydligaste provins, Hainan, har det påbörjats projekt för att stötta den lokala biodlingen med *Apis cerana*, det asiatiska honungsbiet. Bakgrunden är den snabba ekonomiska utvecklingen i Kina som bara i blygsam omfattning kommit landsbygden till del.

Städerna har länge vuxit enormt i ekonomisk styrka och fungerar som magneter på landsortsbefolkningen som gärna söker sig dit för ett bättre liv. Problemet är bara att kanske 75% eller mer av Kinas enorma befolkning fortfarande är bönder, och det finns helt enkelt inte utrymme i de redan överfulla städerna för stora folkomflyttningar. Därför är det nödvändigt att finna aktiviteter på landsbygden som kan gynna böndernas ekonomiska utveckling och ge dem motiv att stanna kvar i byarna. Runt om i landet pågår därför landsbygdsprojekt som har den centrala och lokala regimens stöd på olika sätt, däribland försöker man utveckla biodlingen.

*Figur 1. Dr. Shi Wei disputerade 2001 vid SLU och leder nu flera projekt för att främja biodling i Kina. Bland annat med *Apis cerana*. I bakgrunden Langstrothkupor som numera används även för de asiatiska bina.*

Biodlingsprojekt på Hainan

På Hainan, som är en ö utanför Nord-Vietnam, och är Kinas minsta och yngsta provins, har man i de centrala höglänta delarna en lång tradition av biodling i liten skala med *A. cerana*. På samma sätt som det en gång var vanligt att det fanns ett par bikupor på gårdarna i södra Sverige har det varit brukligt att familjerna i byarna har haft ett par samhällen för eget behov. Det är på den traditionen man nu försöker bygga vidare, men skala upp omfattningen så att biodlingen kan få ekonomisk betydelse för de enskilda familjerna.

Landets organisation

Organisatoriskt har varje by på landsbygden en byledare. Det gäller hela Kina. Han eller hon är en vald företrädare för byn och är mycket viktig för byns utveckling. Under sig kan byledaren ha flera valda enhetsledare som i sista hand organiserar arbetet och ser till att det blir utfört. Enheterna kan variera i storlek beroende på verksamhet och omständigheter. Uppåt svarar byledaren mot vad som kan motsvara kommunen ("county"). Ledaren för den nivån är en politiskt tillsatt tjänsteman, men som kan bytas ut om det uttrycks missnöje underifrån. Kommunledningen är uppåt ansvariga mot vad som kan motsvara länsstyrelsen ("townships") där ledningen är politiskt tillsatt liksom ledningen för hela provinsen. Kina har totalt 23 provinser och där man officiellt räknar Taiwan som en av dem. Dessutom finns en rad stora städer och områden med minoritetsfolk som har motsvarande status som provinserna.

Bevara den genetiska variationen

Genom ett projekt för att bevara den genetiska variationen hos *A. cerana*, som

Figur 2. Apis cerana liknar våra europeiska bin, men är mindre och bildar inte lika stora samhällen. Drottningen (mitt i bilden) är alltid mörkfärgad.

finansieras av kinesiska statliga pengar och som leds av Dr. Shi Wei från Peking (figur 1), har undertecknad fått möjlighet att studera *A. cerana* på Hainan, i avsikt att undersöka vilka sjukdomar som finns på bina och vad man eventuellt kan göra åt specifika problem. Shi Wei disputerade 2001 vid SLU på en avhandling som handlade om afrikanska bin, och talar utmärkt engelska. Annars är det minst sagt skralt med den varan på alla nivåer när man kommer ut på den kinesiska landsbygden. Man måste helt enkelt ha tolk eftersom det för en västerlänning som inte kan kinesiska är svårt att förstå såväl tal som skrift.

Kommunen Tiu Tjong

Två byar vi besökte förtjänar speciellt omnämnande, därför att man uppenbart tagit till sig det stöd man fått ifrån myndigheterna, i form av utbildning och stöd till att införskaffa kupmaterial och bisamhällen. Ledaren för kommunen Tiu Tjong i centrala Hainan, Mr Dong, har också infört ett system i hela kommunen med mikrolån till bönder efter förebild från Bangladesh. Lånen är till för att bönderna skall kunna göra investeringar lokalt och med mycket fördelaktiga återbetalningsvillkor.

Byn Ling Tian

I byn Ling Tian i östra delen av Qiong Zhong, dit det fanns farbar väg med vanlig bil, fanns 13 familjer som odlade bin med *A. cerana* (figur 2). Befolkningen i byn tillhör Li-folket, en etnisk minoritet i Kina. Trots att man i byn varit uppe i 150 samhällen tidigare i år var man nu vid regnperiodens slut nere i 80 då man förlorat resten. I den här delen av Kina har

Figur 4. Myror är ett stort problem för biodlare i än högre grad i tropikerna än i Sverige. Bisamhällen måste skyddas mot myror, där det vanligaste sättet med *A. cerana* samhällen i Kina är att ha en benställning med benen i koppar med vätska.

Figur 3. Genom att fodra samhällen under dragfattig tid kan man hindra dem från att flyktsvärma. Fodringen sker invändigt med mycket litet fluster för att förhindra röveri.

man en regnperiod september-november, en blomningsperiod som också är skördetid december-april och därefter en torrperiod när samhällena vissa perioder kan vara helt utan yngel tills det börjar regna igen i september.

Flyktsvärmning är ett stort problem

Den huvudsakliga anledningen till att man förlorat samhällen var att de helt enkelt flyktsvärmat ("absconding"). Det är ett beteende hos *A. cerana* och som också finns hos afrikanska raser av *Apis mellifera*, där samhället helt enkelt lämnar sin boplatz för att söka en ny. Anledningen kan vara störningar av olika slag, brist på mat eller andra ogynnsamma omständigheter. Genom att fodra bina med sockerlösning när det saknas drag (figur 3), och skydda dem mot olika slags störningar, där myrskydd hör till det viktigaste (figur 4) kan bina

hindras från att rymma. Vaxmottsangrepp kan också leda till att samhällen flyr.

Små samhällen

I Ling Tian var man fast beslutna att åter öka antalet samhällen igen genom att göra avläggare. Avläggare gör man när det finns tillgång på drottningceller när något samhälle vill svärma på för oss vanligt sätt. Samhällena blir aldrig särskilt stora utan rymms i en låda med som mest tio ramar. En stor del av säsongen befolkar samhällena bara en del av lådan och då måste biodlaren avpassa utrymmet till samhällets storlek med luckor, för att slippa problem med vaxmott.

Slungningen

När bina börjar samla överskott av nektar i slutet av november slutar man att fodra och väntar tills det finns ramar med täckt honung i. Då slungar man sådana ramar oavsett om det finns yngel i dem eller inte. Slungningen sker försiktigt i en liten tvåramars slunga (figur 5) och yngelramarna återförs sedan till samhällena. På detta vis

Figur 5. All slungning i byn Ling Tian genomfördes med en enkel handdriven 2-ramars slunga.

kan man skörda ca 7-10 kilo per fungerande bisamhälle.

Cerana-honung är eftertraktad

Eftersom honung från *A. cerana* av lokalbefolkningen anses ha speciella egenskaper och vara helt överlägsen honung från europeiska bin betalas den med mycket höga priser. Uppköpare betalar för närvarande mellan 70-80 yuan (något mindre i svenska kronor) per kilo.

I en ekonomi där medelinkomsten på landsbygden är ca 2000 yuan om året är det förståeligt om det finns intresse för biodlingen, när ett enda bisamhälle kan ge en bruttoinkomst på 7-800 yuan. Tidigare har man haft bisamhällen i bistockar och skördat honung mest för eget bruk.

Med införandet av rörligt kakbygge och slungning har biodlingen inneburit ett ekonomiskt uppsving för byn. Man räknar med att successivt lära sig att sköta bina bättre och lösa problemen med flyktsvärmning.

Inga sjukdomsproblem?

Några sjukdomar man anser att man måste behandla har man inte sett, även om man har både varroakvalster, tropilapelskvalster och även undantagsvis sett döda bilarver.

Figur 6. I Liang Tian fanns det lokalt producerad biogas som användes för matlagning. Det tunna röret på bilden leder svinträck ner i en behållare där det jäser. Gasen leds i det grova röret direkt in till kökets gasspis. Infällt, gasproducenterna.

Biogas för lokalt bruk

En intressant teknisk utveckling i byn Ling Tian, var bruket av biogas för matlagning och uppvärmning av vatten (figur 6). Avföringen från grisar (och människor) leds

ner i en tank. Där sker en jäsprocess med gasbildning som i en rörledning leds in i köket där det finns en ventil vid spisen. Gasen kan antändas och användas som vi använder ett gasolkök. Det här energi-

Figur 7. Byn Shang Sui låg vackert men otillgängligt. På torklinan hänger förutom kläder, gummi som pressats till plattor för försäljning. Vid sidan om biodling var gummiträden byns viktigaste inkomstkälla.

Figur 8. Bergsidorna kring Shang Sui var fulla av bisamhällen. Antagligen för fulla. I förgrunden ett redskap när biodlandet blev för arbetsamt.

Figur 9. Mr. Dong, byledaren i Shang Sui som själv odlade ett 80-tal A. cerana samhällen. I bakgrunden syns vägbygge som skall förbättra transporterna till byn.

systemet finns relativt spritt på den kinesiska landsbygden.

Byn Shang Sui

I byn Shang Sui som låg i sydöstra Qiong Zhong fanns 30 familjer som samtliga var inblandade i biodling med *A. cerana*. Byn ligger i ett relativt svårtillgängligt bergsområde där det krävs fyrhjulsdrift och bra väglag för att ta sig fram med bil (figur 7). Vi fick veta att byn aldrig tidigare besökts av en västerlänning, så det blev många nyfikna ögonkast. Byn bebos av majoritetsfolket i Kina, han-kineser, och även här fanns en gammal tradition att odla bin i liten skala.

Jämfört med byn Ling Tian hade man en framgångshistoria att berätta. Det var också tydligt när man tittade i bisamhällen att de var starkare och samlade ett större överskott av nektar än i mer låglänta trakter. Förra året hade man kommit upp i 800 samhällen i byn och sålt honung till uppköpare för över 200 000 yuan. Eftersom staten inte längre tar ut skatt på bönderna hade man investerat vidare i kupmaterial (men även målat och byggt hus) och var nu uppe i 2000 samhällen och såg framtiden an med tillförsikt.

Tätt med bin

Dessa 2000 samhällen var utplacerade i byn på en sträcka av omkring en kilometer – det formligen kryllade av bisamhällen i slutningen där byn låg (figur 8). Byleda-

ren, Mr. Dong (figur 9), som själv hade 80 bisamhällen, funderade över om det inte blivit lite väl många bisamhällen på en liten yta. Rimligen leder en sådan bitäthet till konkurrens om resurserna och minskar skörden per samhälle. Att sprida ut samhällena i utbigårdar ansågs emellertid inte som ett bra alternativ då man ville ha kontinuerlig uppsikt på samhällena.

En ram – två veckors lön

Min bedömning är att det främst handlade om stöldrisken, då man går i ett bisamhälle helt utan rök eller skyddsutrustning utan att bli stucken. Med det värde en ram honung representerar (ett par veckors medelinkomst) måste man ha uppsikt över sina bisamhällen. På kommunhuset fick vi senare veta att om medelinkomsten i kommunen var 2000 yuan per person, var medelinkomsten i byn Shang Sui över 7000 yuan per person, tack vare biodlingen. Biodlarna i Shang Sui ser framtiden an med tillförsikt (figur 10).

Staten satsar på bin

Ett bestående intryck av att besöka Kina idag är den enorma byggaktivitet som syns överallt kring och i städerna. Det är främst där den ekonomiska utvecklingen skett. Landsbygden är fortfarande mycket fattig med våra mått mätt med mycket ålderdomliga jordbruksmetoder. Ambitionen från statens sida är att ge bönderna en drägligare tillvaro. Att satsa på bin och biodling är en del i den ambitionen.

Figur 10. Framtidens biodlare i Shang Sui.

Bekämpningsmedel och vax

Sedan ett antal år tillbaka har prover av svenskt vax analyserats för bekämpningsmedelsrester. Provtagningsprogrammet finansieras av medel från EU-stöd till biodlingen (Nationella programmet) och analyserna görs vid biforskningsinstitutet i Hohenheim (Tyskland).

I ett av de prover av KRAV-vax som producerades år 2004 påvisades fluvalinat (den aktiva substansen i Apistan). Därför beslöts det att genomföra en mer omfattande provtagning av vax som används hos biodlare anslutna till KRAV. År 2006 skickades brev till alla 39 KRAV-anslutna biodlare med uppmaningen att skicka in vaxprov för analys, och det kom in sammanlagt 35 prover från 23 av dessa. Förutom KRAV-vax samlades det in ytterligare 24 vaxprover; 11 prover av normalbehandlat vax (alla mellanväggar), 2 prover av särbehandlat vax och 11 prover (från 7 olika biodlare) av vax från biodlare med eget vaxkretslopp.

Normalbehandlat vax

Alla 11 prover av normalbehandlat vax (ett från 2001, ett från 2005 och 9 från 2006) innehöll rester av fluvalinat, och tre av dem innehöll dessutom rester av tymol. Den genomsnittliga mängden av fluvalinat var $1,4 \pm 0,15$ mg/kg (medel \pm SE); min. 0,8 och max. 2,7 mg/kg. Mängd tymol i de tre prov som innehöll rester av detta var 1,4; 2,0 respektive 19,6 mg/kg vax.

Särbehandlat vax

I det ena provet av särbehandlat vax (mellanvägg från år 2006) påvisades 1,3 mg fluvalinat per kg vax. I det andra provet (mellanvägg från 2006) påvisades tymol, 1,0 mg/kg.

Vax från biodlare med eget vaxkretslopp

I fyra av de inkomna proverna från biodlare med eget vaxkretslopp påvisades inga rester av bekämpningsmedel. Fluvalinat påvisades i 7 av proverna i den här kategorin, $1,0 \pm 0,21$ mg/kg (medel \pm SE); min. 0,6 och max. 1,8 mg/kg; och i ett av dessa proverna påvisades även tymol, 1,6 mg/kg.

KRAV-vax

Merparten av de KRAV-anslutna biodlarna har haft eget vaxkretslopp sedan ett antal år tillbaka. I ingen av de 29 proverna som kom från dessa påvisades rester av bekämpningsmedel. Det kom in 7 mellanväggar producerat hos den vaxfabrikant som är godkänd att tillverka KRAV-vax. Ett av dessa prov hade Aranea Certifiering AB (det certifieringsföretag som utför certifiering enligt reglerna för KRAV-certifierad produktion) samlat in direkt från vaxfabrikanten år 2006. De övriga proverna skickades in av biodlare som köpt vax under perioden 2004-2006. I tre av mellanväggarna (ett från år 2004 och två från år 2005) påvisades fluvalinat. Mängden fluvalinat som påvisades var 1,0; 0,7 respektive 0,6 mg per kg vax.

Även om fluvalinat påvisades i tre av

de inkomna proverna, så är det glädjande att problemet kring rester i KRAV-vax verkar begränsa sig till vax som tillverkats hos vaxfabrikanten. Förhoppningsvis har denne nu sett över sina rutiner så att KRAV-vax därifrån i fortsättningen kommer vara fritt från rester av bekämpningsmedel.

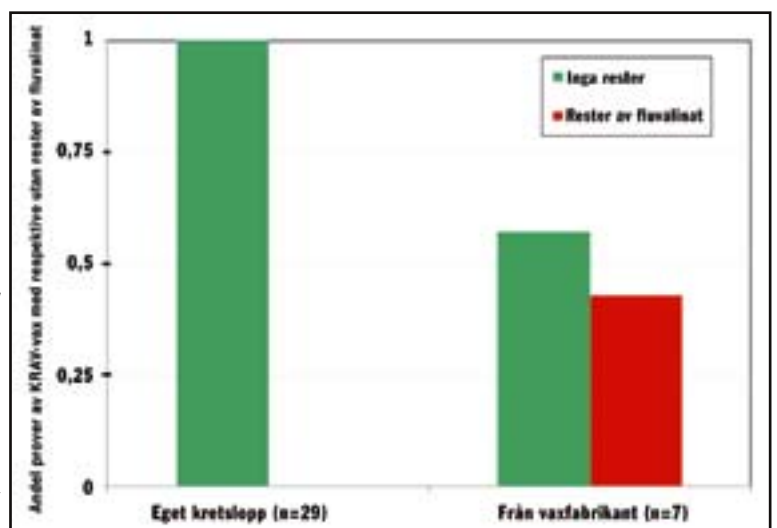
Vad innebär fluvalinat i vaxet?

Det finns inga fastställda gränsvärden för resthalter av fluvalinat i vax. Men i analysrapporterna från institutet i Hohenheim står det följande beträffande frågeställningen kring resthaltsnivån (i fri översättning): "Rester av varroabekämpningsmedel kan "vandra" från kakvaxet till honungen. Från och med en föroreningsgrad på 1 mg/kg vax kan denna överföring analytiskt påvisas i honung.

Trenden från tidigare redovisningar står sig, en ökad andel av vaxproverna innehåller påvisbara rester av fluvalinat och tymol. När det gäller normalbehandlat vax påvisades fluvalinat i samtliga prover, vilket tyder på att alla biodlare som köper normalbehandlat vax numera får räkna med att detta innehåller bekämpningsmedelsrester.

preben.kristiansen.sbr@biodlarna.org

Andel prover av KRAV-vax (från perioden 2004-2006) med resp. utan rester av fluvalinat fördelad på vax från biodlare med eget kretslopp och vax från vaxfabrikant. Påvisningsgränsen för fluvalinat är 0,5 mg/kg vax.

Pollenets betydelse för binas utveckling

Vid Zentrum für Bienenforschung i Bern utförs mycket intressant forskningsverksamhet inom "biområdet". Detta är ett utdrag ur en artikel om pollenets innehåll och betydelse. Bina behöver för sin tillväxt och utveckling pollen, vatten och som energileverantör nektar i form av honung. Pollen är en för bina oundgänglig källa innehållande vitaminer, mineraler och äggviteämnen. Men hur mycket pollen behöver ett arbetsbi och hur använder de den?

Pollenet som insamlas förbrukas huvudsakligen av de vuxna arbetsbina. Det tjänar som källa till binas egna behov av äggviteämnen, vitaminer och mineraler men också till bildandet av den specifika fodersaft som larverna matas med. Endast en mindre del av pollenskoriden används i direkt form till uppfödning av arbetsbi-larverna. Det täcker mindre än 5 % av larvernas äggvitebehov. Mer än 95 % får de i form av den beredda fodersaften.

Konsumtion av pollen och den fysiologiska effekten hos arbetsbin

De första 2-3 dagarna efter kläckningen slukar arbetsbina stora mängder pollen. De behöver mycket äggvita för att bygga upp sina flygmuskler och i synnerhet två av sina inre organ: *fodersaftkörtlarna*, vilka innehåller högvärdig fodersaft till larverna och *fettkörtelvävnaden*, vilken används som förråd för olika näringsämnen.

Pollen är en oundgänglig näringskälla för de unga bina. Detta visar försök som genomförts i laboratoriet. Hindrar man

binas upptagande av pollen utan att ändra tillgången på kolhydrater (nektar) blir fodersaftkörtlarna outvecklade. I annat fall, då tillräcklig mängd pollen getts tillsammans med nektar utvecklades körtelvävnaden normalt. Något senare, efter åtta till nio dagar, visade försöken att binas tarm innehöll maximala mängder pollen. Under denna tid hade såväl fodersaftkörtlarna som fettkörtlarna utvecklats och var produktiva. I arbetsbin äldre än 20 dagar fann man dock en mindre mängd pollen i deras tarmar men även tillbakabildade fodersaftkörtlar och fettkörtelvävnader. Dessa arbetsbin livnär sig huvudsakligen på nektar och honung men kan också få fodersaft av ambina.

Fysiologisk inverkan

Den fysiologiska verkan pollenarterna uppvisar kan vara olika beroende på inverkan av de ingående aminosyrorna. Man kan då dra slutsatsen att det inte endast är den totala äggvitehalten som utgör den betydelsefulla faktorn för biets utveckling utan också efter vilket mönster aminosyrorna sitter i molekylen men också de förekommande vitaminerna och mineralerna. Om detta vet man idag ganska litet.

Larver som huvudkonsumenter av pollenäggvita

Näringssubstansen, som larverna matas med, består fram till tredje dagen av en högvärdig blandning av sekret med fodersaft från ambina samt honung. Därefter avtar andelen körtelsekret medan honungsandelen ökar. Pollenäggvitan hos

larver och arbetsbin har undersökts av ett flertal forskare i olika länder. En del av dessa arbeten redovisas i nedanstående tabell.

Den uppväxande larven tar upp 20 till 22 mg äggvita ur fodersaften per dag. Denna mängd motsvarar 125 till 140 mg pollen. I genomsnitt tar larven 20% äggvita, resterande 80% tillförs via matsmältningen hos ambina. Dessa värden är mycket höga i jämförelse med andra djurs näringsupptag och visar på binas speciella förmåga till upptag av äggvita från pollen. Biets tarm samverkar såväl kemiskt som fysiologiskt och förmår frigöra det högvärdiga innehållet från pollenets motståndskraftiga cellskikt. Den utvunna äggvitan och mineralen upptas största delen av fodersaftkörtlarna.

Äggvitehalten hos puppor av arbetsbin samt hos nykläckta arbetsbin uppgår till 11-12 mg, vilket utgör hälften av den mängd äggvita som upptagits under larvstadiet. Larverna utnyttjar således 50% av äggviteinnehållet i fodersaften. I slutfasen av larvens utveckling ligger en del äggviteämnen kvar på botten av cellen. Äggvitan innehåller dessutom hudavskrap och tarminnehåll från larverna, kokonger från puppstadiet samt pupphud. Dessa beståndsdelar städas undan av arbetsbina vilka förbereder de tomma cellerna för en ny äggläggningssomgång.

*Utdrag ur Schweizerische Bienen-Zeitung
Årg 130 (2007):10 sid 7-8.*

*Författare: Peter Fluri, Irene Keller och
Anton Imdorf*

Erforderlig mängd pollen och halt äggvita under binas olika levnadsfaser		
	Erforderlig mängd pollen	Äggviteinnehåll
Kommande generation arbetsbin fram till puppa	125 - 140 mg.	20-22 mg
Unga vuxna arbetsbin	40 mg	6-7 mg
Arbetsbin, total levnadslängd	160 - 180 mg	26 - 29 mg
Samhällen med 160 000 uppfödda bin per år	25 - 29 kg	4 - 5 kg

I Högsby blomstrar biodlarföreningen!

EVA JOELSSON

Vad är det som gör en biodlarförening framgångsrik? Vi åkte till Högsby för att se vad de hade att säga om sin förening. Några medlemmar berättade glatt om sin verksamhet.

Föreningen bildades redan 1920. Från början bestod föreningen av medlemmar från Högsby med omnejd. Nu kommer medlemmarna från hela kommunen och några även utanför kommunen. Vid årsskiftet hade föreningen 37 medlemmar, men man hoppas att öka upp till 40 medlemmar under året.

– Vi har nästan varje år studiecirklar för nybörjare och de brukar vara väldigt uppskattade, berättar ordförande Veine Jernemalm.

– Ja, jag kan intyga att föreningen tar väl hand om oss som kommer nya, säger Ronnie Niesel, "nybörjaren" i föreningen.

Ronnie började med biodling 2005, resten av gänget har hållit på i 25 år allihop.

Varje ny biodlare får en egen mentor, en biodlare som har hållit på ett tag, som bor i närheten och som den nye biodlaren känner att han får bra kontakt med.

Hemligheten

De flesta i föreningen har ett eget speciellt uppdrag, som till exempel Jerry Johansson som är samkallande i valberedningen och Karl-Johan Johansson som är ansvarig för biskötseln vid föreningsbigården.

– Att ha något uppdrag får en att känna sig speciell och delaktig i föreningens verksamhet året om, säger Jerry Johansson.

Föreningsbigården tror gruppen är en väldigt stor bidragande orsak till att man har så många aktiva medlemmar. I början av 2000-talet lät Hembygdsföreningen i Högsby biodlareföreningen bygga en

Högsbyortens Biodlarförenings möten i Studieförbundet Vuxenskolas lokaler är alltid gemytliga. Så även denna dag när förbundsordförande Åke Sandquist hälsade på. Från vänster Jerry Johansson, Ann-Marie Hagelin, ordförande Veine Jernemalm, styrelseledamot Jan-Evert Carlqvist, förbundsordförande Åke Sandquist, Karl-Johansson och Ronnie Niesel.

friggebod och sätta upp några bikupor på deras mark vid Emån.

– Våra torsdagsträffar är alltid välbesökta. På sommarhalvåret när vi är vid bigården kommer det upp emot 20 personer varje gång. Även vid dåligt väder, berättar Veine Jernemalm.

– Vi har ett skötselschema för föreningsbigården, där var och en har ansvar för skötseln en vecka i taget. Skulle den som är ansvarig en vecka få förhinder, kan han ringa någon annan på listan, säger Jerry Johansson.

– Den största anledningen till att vi har det så bra är ändå vår ordförande, Veine. Han är så entusiastisk och har så lätt att få med alla på olika saker, säger Ronnie Niesel.

De andra i gruppen håller med, Veine ser till att det händer saker i föreningen och är det någon som inte har varit med på ett tag, ringer Veine upp dem och hör om allt är bra. Alla känner sig välkomna och tas så lätt upp i gemenskapen.

Rekrytering

Föreningen har även under några år ägnat sig åt att odla drottningar åt föreningsmedlemmar. Man köper in renparade drottningar, som man odlar fram nya efter, och får på så sätt snälla, svärmtrogna och

dragvilliga avkommor.

– Det är viktigt att få stabila och bra samhällen med snälla bin, säger Jerry Johansson.

Under hela året jobbar man med att informera om föreningen. Man sätter upp affischer i de olika samhällena i Högsby kommun.

– På affischerna skriver vi alltid några namn som de kan kontakta, som är just från den orten och som man då känner igen, berättar Jan-Evert Carlqvist.

Lokalpressen är väldigt gemytlig. Föreningen kontaktar ofta lokalredaktörerna, som kommer och intervjuar och tar bilder, och resultatet publiceras sedan. Vanligtvis är det Oskarshamnstidningen och Östran/Nyhetererna samt kommunens tidning Innehåll som tar in material.

– Vi får absolut inte glömma Studieförbundet Vuxenskolan. De ställer gratis upp med lokal för våra möten och ger oss aktivitetsbidrag, säger Veine Jernemalm.

Årligen har man studiecirklar i föreningen, bland annat snickericirkel. Man brukar hålla till i en lokal som man får låna av Högsby kommun. Föreningen skickar även ut ett medlemsblad till medlemmarna i början av året där man får lite information från föreningen och om kommande aktiviteter under året.

Bimarknad

Tjusningen med biodling tycker gänget är att man kommer närmare naturen. Man följer med från vecka till vecka vad som händer i bisamhället och runt omkring.

– Vi arbetar med levande material och det är aldrig förutsägbart. Bina klarar sig nästan alltid oavsett vad biodlaren gör, säger Jan-Evert Carlqvist.

Vid föreningsbigården har man även en uppsättning biodlingsmaterial som man säljer till medlemmarna. Det är bland annat glasburkar, vaxmellanväggar, kartonger samt oxalsyra och myrsyra för varroabekämpning.

Lördagen den 31 maj blir det återigen Bimarknad vid Stabygården i Högsby, en tradition som återupplivas. Föreläsningar gör Walle Johansson från Hjorted och redskapsförsäljare är Kenneth Fransson från Eriksmåla. Något för inte bara Högsbybygdens biodlare att besöka, utan även resten av Sveriges biodlare och andra intresserade.

eva.joelsson@telia.com

Karl-Johan Johansson, Veine Jernemalm och Jan-Evert Carlqvist studerar varroanedfall från bikupa vid Föreningsbigården i Högsby.

Ann-Marie Hagelin, Ronnie Niesel och Jerry Johansson tar en titt på skötselkortet. Allt verkar stå rätt till. Bakom dem kan vi ana den underbara utsikten över Emån.

Bihusesyn för vår egenkontroll

Det är nu den tredje utgåvan av "Bihusesynen" som är upprättad och som medföljer detta nummer av Bitidningen. Den är dock helt klart inte den sista versionen för det uppkommer hela tiden behov av ändringar i innehållet, ändringar till följd av förändringar i lagstiftning eller att det har framkommit behov om förtydligande textändringar från biodlarkollegor.

Anledningen till att det år 2002 beslutades om att ett verktyg för egenkontroll skulle tas fram var att vi som biodlare skulle vara förberedda på de kommande centrala kraven eller lagstiftningen på hantering av livsmedel. Nu kan vi säga att vi har upprättat ett samlat regelverk som redovisar de lagkrav som finns för biodling samt även att varje biodlare ska kunna använda detta verktyg för kontroll av den egna biodlingsverksamheten. Framtagningen av den nuvarande formen och upplägg av Bihusesynen är resultatet av ett samarbete mellan SBR, Biodlingsföretagarna och Svensk Sigill AB m fl. Första utgåvan av Bihusesynen färdigställdes till

år 2006 sedan blev det en omarbetning inför år 2007 och nu är det den tredje versionen som bifogas till detta nummer av Bitidningen. Tyvärr är inte i denna skrivandets stund våra branschriktlinjer tillsammans med biodlingsföretagarna helt klarlagda så det finns delar i denna utgåva av Bihusesynen som troligen måste kompletteras senare och det blir till kommande års utgåva. Vad det gäller eventuella kompletteringar eller tilläggsinformation till Bihusesynen är det tänkt att den ska finnas tillgänglig på SBR's hemsida och att genomgång av eventuella förändringar ska ske en gång om året.

Ansvar för aktuellhållning av Bihusesynen ligger på Miljö- och konsumentkommittén inom SBR och planerna har varit att om det föreligger något behov av revidering så ska den omarbetade versionen finnas inför varje års kommande biodlingssäsong. För att få en allmän förståelse och användning av Bihusesynen är det av stor vikt att de personer inom varje distrikt som ska fungera som kontaktper-

soner till Miljö- och konsumentkommittén informerar om användningen. Det är inte så krångligt och omständligt att fylla i checklistan i Bihusesynen om man samtidigt sneglar på den bakomliggande faktabdelen. Vid de tillfällen då undertecknad har varit ute och informerat om Bihusesynen har kommentaren från åhörarna efteråt alltid blivit att detta inte var så svårt eller krångligt som man hade föreställt sig och att det var en bra hjälp till att få en kontroll på sin biodling.

Se på Bihusesynen som ett hjälpmedel för oss att producera ett livsmedel i form av Svensk honung som vi kan vara stolta över, som är säkert för våra kunder och som håller en hög kvalitet.

*Miljö- och konsumentkommittén
Anders Lignell,
anders_kajsa.lignell@telia.com*

Projekt för att utveckla binäringen i Västra Götaland

ARNE JOHANSSON

Sedan november 2007 pågår i Västra Götaland ett projekt som heter Biprojekt Västra Götaland. Det är treårigt och har en budget på ca 2,5 milj/kr. På ett upptaktsmöte i Grästorps den 19 januari informerades om projektet och processen inleddes.

På hösten -06 togs de första kontakterna för att sondera hur EU:s nya program skulle se ut. Vi tänkte oss då ett litet behändigt projekt som skulle ge oss handlingsutrymme att delta på mässor, ta fram informationsmaterial och kunna vara aktivare på distriktsnivå. Det blev en långdragen process innan alla beslut i EU och i regionen var klara så att vi visste vad som gällde. Det var ändå värdefullt att delta i den processen på regional nivå och jag upplevde att det gick att påverka. Se artikel Våga Växa i BT 2007 nr 9. Vid dessa kontakter växte projektet både geografiskt och resursmässigt

Det stod på ett tidigt stadium klart att biodlarorganisationerna inte skulle ha de resurser som krävdes för att driva projektet. Det krävs god likviditet men också kompetens i ekonomisk redovisning och projektstyrning. Vi vände oss därför till Hushållningssällskapet Skaraborg som vi tidigare drivit projekt "Utveckling av binäringen i Skaraborg" tillsammans med. De var intresserade så gemensamt kunde vi utforma projektansökan. De fyra biodlardistrikten i Västra Götaland hade sen tidigare regelbundna kontakter för att samarbeta i olika frågor och detta var en sådan fråga.

Jag tror att jag aldrig mött så mycket välvilja tidigare som i detta arbete: Alla (nästan) ville vara med och bidra efter förmåga.

Intressanta diskussioner vid kaffet. Else-Marie och Orvar Karlsson i samspråk med Gunilla Ivehag. Foto: www.teo.just.nu

Projektet består av fyra delprojekt

Pollinering:

Organisera biodlarna i en pollineringspool och göra pollinerings-tjänsten till en marknadsföringsbar och säljbar produkt, för att kunna möta växtodlarnas efterfrågan

Rekrytering:

Genom regionens Naturbruksgymnasium komma i kontakt med unga människor som tänker se en framtid som företagare på landsbygden.

Produktutveckling:

Att ta fram nya premium produkter med tydlig regional identitet. Detta för att skapa högre priser och förbättrad lönsamhet.

Marknadsföring:

Främst genom att delta på mässor och marknader.

En projektledare (undertecknad) är anställd på 25 % för att leda projektet, dessutom kommer uppdragstagare med ansvar för olika delar av projektet att på konsultbasis knytas till projektet. Detta är en okonventionell organisation men anledningen är att vi vill ha ett så stort

engagemang av biodlarna som möjligt. Personella resurser finns också att tillgå på Hushållningssällskapet i form av projektadministration, ekonomi och grafisk design.

Projektet leds av en styrgrupp med representanter för de fyra biodlardistrikten, Sjuhärads, Göteborg och Bohuslän, Norra Älvsborg och Skaraborg samt LRF Skaraborg, Västgötahonung ek. för. och Hushållningssällskapet Skaraborg.

Styrgruppen kan avsluta delar av projektet som inte ger önskat resultat och initiera nya delar om det framkommer önskemål om det under projektiden. Styrgruppen ska dessutom vara stöd och referensgrupp för projektledaren

Huvudfinansiärerna för projektet är Länsstyrelsen i Västra Götalands län samt Västra Götalands regionens miljönamnd, men även biodlardistrikten, LRF, Studieförbundet Vuxenskolan och Västgötahonung har bidragit med medel. Ytterligare upplysningar om projektet kan fås på tel 0702-26 944 31, eller stenatorp@hotmail.com

Näringsbi odlargruppen

SONJA GUSTAVSSON

Näringsbi odlargruppen är den arbetsgrupp inom SBR som ansvarar för att stimulera utveckling av bi odling som företagsamhet och utbildning av bi odlingen som deltids- och heltidssysselsättning. I gruppens målsättning ingår att stimulera entreprenörskap och företagande. En hel del av gruppens arbete kommer att ske i samverkan med bl a LRF och Studieförbundet Vuxenskolan.

Den mest omfattande verksamheten som gruppen engagerar sig i just nu är tillväxtprojektet Projekt Lönsam Binäring. Projektägare är LRF som har satsat 1,2 milj kr med den uttalade ambitionen att genom ansökningar om sk LBU-medel nationellt och regionalt förmera dessa medel för att finansiera landsomfattande utbildnings- och utvecklingsinsatser för att bygga upp bi odlingen i Sverige. Målsättningen för projektet är att fördubbla antalet bisamhällen och antalet bi odlare. Mats Mellblom är engagerad som projektledare. Han har också adjungerats till SBR:s Näringsbi odlargrupp för att gruppen och projektet skall vara väl samordnade och förstärka varandras verksamhet.

Regionala Projekt Lönsam Binäring

Den stora utmaningen nu är att få igång regionala Projekt Lönsam Binäring. Detta arbete har startat i flera distrikt och stötts av de coacher som finns anställda på LRF:s regionkontor. Ett distrikt är klart, Östergötland. I östgötadistriktet har det regionala projektet beviljats 101 000 kronor. Britt Marie Gustavsson, som arbetar på Studieförbundet Vuxenskolan är engagerad som projektledare och LRF:s region är projektägare. I projektledningen ingår också Svensk Raps. På detta sätt slipper SBR-distriktet administration och ekonomiredovisning och kan prioritera att bidra med sina kunskaper om bi odling.

Det informerades om Projekt lönsam binäring (tidigare tillväxtprojekt) av projektledare Mats Mellblom vid upptaktsmötet för ett regionalt utvecklingsprojekt i Västra Götaland den 19 jan. Foto: www.teo.just.nu

Björnskador

Ett annat viktig område som Näringsbi odlargruppen ansvarar för är björnskador på bi odlingen. För denna verksamhet har gruppen knutit till sig Olle Bohman, distriktsordförande i Västerbotten, som samordnar det sk björnnätverket. I detta finns representanter från alla distrikt i det område där björn finns. Genom björnnätverkets kartläggningar har SBR kunnat få fram siffror på skadade bisamhällen. Detta har visat sig var mycket värdefullt när Näringsbi odlargruppen i höstas besökte den statliga Rovdjursutredningen och kunde visa vilka negativa effekter björnen har på bi odlingen. Utredningen är nu presenterad och mycket av de fakta och önskemål som Näringsbi odlargruppen framförde finns med i utredningen. Förhoppningsvis ger det också resultat när riksdag och regering skall besluta om dessa frågor så att bi odlarna i framtiden kan få ersättning för björnskador och ekonomiskt stöd för att skydda sin bi odling.

Bin för avsalu

Under den närmaste tiden kommer Näringsbi odlargruppen att arbeta med ett rådgivningsmaterial om hur man kan framställa Bin för avsalu. Tillgången på bin för de som vill utöka sin bi odling eller starta som bi odlare kommer att vara avgörande för hur väl projektet Lönsam bi odling skall lyckas. För detta krävs också en marknadsplats som gör att säljare och köpare finner varandra. De som producerar bin för avsalu måste i förväg veta vil-

ken avsättning de har för de bisamhällen de producerar.

Fler områden

Andra frågor som gruppen kommer att arbeta med är en föreläsarlista med personer som kan hjälpa till i distrikten när man skall ha kurser i rationell bi odling. Gruppen skall också inventera vilka bi odlare som kan vara handledare, sk LIA-värdar, åt de som går KY-utbildningen i Garpenberg för att bli näringsbi odlare under deras praktikperiod. Bi odling som turistattraktion är ett annat ansvarsområde som gruppen har. Upplevelseturism är på stark frammarsch och bi odlare kan även på detta område få intäkter till sitt företagande. Gruppen har även engagerat sig i Nationella Landsbygdsnätverket. Bi odlingsutbildning i samverkan med Naturbruksgymnasier och den kommunala vuxenutbildningen är andra områden där näringsbi odlargruppen kommer att engagera sig.

Medlemmarna i gruppen

Medlemmar i Näringsbi odlargruppen är Sonja Gustavsson (ordförande), Mats Norrby och Jonny Ulvtorp med förbundssekreteraren Sören Diberg och Mats Mellblom som adjungerade.

Målade bikupor i Slovenien

MATIAS TUGORES MARTORELL

På grund av sin kärlek till sitt gråa bi med sina uppskattade kvalitéer, nitiska, snälla, sparsamma och hårt arbetande, började landsortsbefolkningen i Övre Krain, alpprovinsen i sydöstra Slovenien, att i mitten av 1700-talet göra dekorativa målningar på framsidan av sina bikupor. Jordbruket, och som en del av detta biodlingen, har alltid spelat en viktig roll i Slovenien.

Bigårdarna i Övre Krain bestod mest av paviljongliknande byggnader. De enskilda kuporna bestod av ihopspikade lådor på vilka främre delen var löstagbar. I resten av Slovenien var kuporna oftast gjorda av flätad halm och bark.

Brädan som var den löstagbara framdelen var 15-17 cm hög och 30-35 cm bred och gjord av gran, lind eller furu. Sloverna upptäckte att bina kunde skilja på färger. Därför började man måla frontbrädan i skarpa färger så att bina lättare kunde hitta sin egen kupa.

Snart nog började det uppträda bilder också på frontbrädorna, enkla geometris-

En kvinna hämtar sin man från ett café.

Björnjakt

Jesus rider in i Jerusalem

Kristus bär sitt kors på väg till korsfästelsen.

ka figurer. Senare med föreställande bilder av pilgrimer, korset och helgon. Man trodde att det kunde bidra till att skydda kuporna mot faror. Från att först ha varit ett lapptäcke av olikfärgade rektanglar blev bipaviljongerna alltmer som en bilderbok.

De som målade bilderna, som utgjorde folklig konst, gjordes av biodlarna själva, eller oftare av kringresande konstnärer som arbetade för kyrkor och åkte på begäran från gård till gård för att tillverka och laga möbler. De var inriktade på religiösa motiv. Sent på 1700-talet började man också måla sekulära motiv, också här med stor påhittighet.

De religiösa motiven hämtades från Gamla (GT), men framförallt från Nya testamentet (NT). Adam och Eva, Den heliga familjen, Noa, Moses och litet oväntat Job var populära motiv från GT. Job, ofta sittande på en gödselhög(!), betraktades som ett biodlarhelgon.

Från NT avbildade man Stefanus, Andreas, Johannes Döparen eller de fyra evangelisterna. Från kyrkohistorien bl a Franciskus av Assisi och Ambrosius. Den sistnämnde omtalas ha sedan barnsben sysselsatt sig med bin.

Biodlarens dagliga liv återfanns också bland bilderna, fritid, barn, giftermål och dödsfall, historiska händelser, tamdjur och vilda djur, speciellt räven och björnen. Dessa djur kunde ställa till med stora besvär på gården och bland bikuporna. Bilderna kunde vara både satiriska och humoristiska.

Det grå biet i Övre Krain får inte längre bo i så luxuösa boningar med så fin konst. Men det konstnärliga och kulturella arvet illustrerar slovenernas kärlek för denna värdefulla varelse som lär dem att vara ordningssamma, ambitiösa och självtvivande under hårt arbete.

matias.tugores@laposte.net

Biodlareföreningen "Bosna & Hercegovina" firar 12 år i Sverige

Biodlareföreningen "Bosna & Hercegovina" grundades i Mjölby för 12 år sedan på initiativ av fem biodlare från olika delar av landet. Idag är vi 25 med 3 nya medlemmar detta år från Mariestad och Oxelösund.

Tyvärr var det några medlemmar som lämnade oss för alltid under de gångna åren.

Enligt våra stadgar är varje medlem i föreningen också medlem i SBR. Våra medlemmar kommer från hela Sverige, från Helsingborg, Örebro, Mariestad, Trosa, Mjölby osv. Deras arbete och engagemang är uppskattat i de lokala föreningarna och distrikten.

Förra året hade vi i början av oktober en kurs och årsmöte i SBR:s lokaler i Mantorp. De medlemmar som kom fick lyssna på föreläsare Torbjörn Karlsson, kvalitetsansvarig på SBR:s Honungsförädling som berättade om Svenskt Sigill. Det var en mycket uppskattad föreläsning.

Efter föreläsningen visade Torbjörn

den nya produktionslinjen hos Honungsförädlingen med en fascinerande industrirobot i aktion.

Föreläsningen avslutades med applåder. Vi träffas igen nästa år vid vårt sommarmöte och fortsätter informera medlemmarna om Svenskt Sigill och verktygsparmen inom Svenskt Sigill.

Amir Dvizac från Trosa berättade om sitt arbete med ekologiska metoder vid varroabekämpning. Det var intressant eftersom Amir jobbar med en större biodling.

Vid årsmöte beslutades att bilda en avelskomité med Pasaga Ramic från Örebro som ordförande.

Ännu en gång har vi gått igenom vilka bekämpningsmedel som är tillåtna i Sverige mot bisjukdomar. Det påpekades att det bara är dem man bör använda i sina biodlingar

Vi ska försätta värva nya biodlare till föreningen (och SBR) bland bosnier som bor i Sverige.

Senadin Becirbegovic omvaldes till ordförande i föreningen för nästa mandatperiod. Kursen och årsmötet organiserades med hjälp av ABF i Mjölby.

Kursdeltagare i vid mötet i Mantorp. (Foto: Enes Dugic)

Lina, Linda, Per, Göran och ni andra! Vill ni fortsätta vara medlemmar ?

JAN-ERIK JANSSON

Förbundsstyrelsesammanträdet den 8 december handlade om medlemmar som inte förnyat sitt medlemskap, Nordiska Baltiska Birådet, Svensk Biavel, Nya biboken, ekonomi, Skype, KOMPIS-projektet, flexibelt lärande och personalförsörjning.

Medlemmar och distrikt

På flera punkter ser det ljusst ut när det gäller medlemssituationen. Både antalet familjemedlemmar och nya medlemmar visar plussiffror. Men när det gäller de "gamla" medlemmarna når vi inte upp till föregående års siffror. Styrelsemedlemmarna fick i uppdrag att kontakta sina distrikt och analysera läget. Hur är det t ex med lokala medlemmar? På förbundsstyrelsemötet den 8 mars kommer frågan upp igen.

Kontakter med distrikten inför detta möte hade varit sporadiska. Dock kan biodlare i Östergötland förvänta sig nya aktiviteter då distriktet sökt pengar hos länsstyrelsen och beviljats medel till tillväxtprojektet Lönsam binäring. Tillsammans med Studieförbundet Vuxenskolan, LRF och Svensk Raps har man fått ett sexsiffrigt belopp, för att fortsätta entusiasmera biodlare att växa och att även bli flera. Liknande projekt – Lönsam binäring – håller på att skapas i flera andra distrikt, t ex i Örebro, Stockholm, Uppsala, Västmanland, m fl.

Av andra kontakter som styrelsemedlemmarna har haft, och som kan tjäna som inspiration för andra, är att Anders Lignell genomfört föredragningar i Gävle-

borg om kvalitetsfrågor och att Mats Mellbom varit och pratat om tillväxtprojektet Lönsam binäring i Kronoberg, Blekinge och Södra Kalmar.

Nordiska Baltiska Birådet

Förra gången vi stod som arrangörer av detta evenemang invaldes våra baltiska biodlarvänner som permanenta medlemmar. Kanske vi inte når sådana höjder denna gång, men vi ämnar i alla fall ta med deltagarna till Omberg för att bese informationsbigården där.

Det är också aktuellt att diskutera honungens hälsobefrämjande effekter. Evenemanget är i huvudsak till för forskarna i de olika länderna och programmet styrs i mycket av vad deltagarna har med i "bagaget".

De som kan förvänta sig en inbjudan i Sverige är bl a Biodlingsföretagarna, Svensk Honungsförädling och Jordbruksdepartementet.

Svensk Biavel

SBR:s avelskommitté och Svensk Biavel har träffats och diskuterat definitioner och begrepp.

Visste du t ex att det finns A-drottning, B-drottning och E-drottning, där bokstavsförkortningarna blir förvillande lika brandsläckarklassificeringen. Bäst att uttyda A, B och E i biodlarsammanhang: A= Avel, B= Bruks, E= Elit.

Några exempel till: En parningsplats är en plats där det finns drönardominans av önskad härstamning, en drottningodlare uppförökar goda anlag från avelsdrottningar och slutligen, en bruksdrottning är en drottning avsedd för honungsproduktion.

Kanske att intressenterna inom detta

område av biodlingen kommer att förse oss med en mera komplett lista över definitioner och begreppsförklaringar?

Det blir svindlande siffror när kommittén börjar räkna på antalet nya drottningar som behövs varje år: runt 50 000!!

Nya Biboken

Vår konsulent Janne Mårtensson, tillsammans med de övriga i biboksgruppen arbetar hårt och intensivt med denna produkt. Biboksgruppen leds av Nils-Erik Persson :

– Boken ska vara klar till riksförbundsmötet, säger de båda. Samtidigt meddelar de att Ingemar Fries och Preben Kristiansen kommer att medverka med skrivna delar i boken.

Ekonomi och Skype

Allt pekar fortfarande på att vi kommer att hålla budgeten, vilket innebär ett minus på 139 000 kr. Det är inte något i Bibutiken som kommer att bli årets julklapp konstaterar styrelsen. Försäljningen går inte så bra som det var förväntat.

Det kommande årets budget påverkas givetvis av vad ordförandekonferensen kom fram till.

Inte minst visade sig detta i dagens budgetdiskussioner. När denna avslutats ansåg sig ordföranden föranlåten "att föreslå att preliminärt fastställa budgeten i nuvarande skick och att arbetsutskottet får i uppdrag att till nästa sammanträde (26 januari) omarbota budgeten".

Styrelsen hade delvis provat att använda Skype för telefonsamtal. Det är nog inget för det direkta styrelsearbetet, men en del av kommittéarbetet kan göras billigare genom att man sammanträder via

Skype. Kanske är det ett gott tips även till övriga biodlar-Sverige?

I ett försök att något minska kostnaderna för Bitidningen diskuterades en neddragning av upplagan. Det senaste halvåret har överupplagan vuxit sig stor i Mantorpsförrådet.

Du som vill ha Bitidningar att dela ut från det senaste halvåret, hör av dig till förbundsexpeditionen!

KOMPIS-projektet

Nu ska detta projekt tillsammans med Studieförbundet Vuxenskolan (SV) dra igång. Den som har utsetts att leda projektet heter Jonny Ulvstorp, som redan är engagerad i SBR och ansvarig för SBR:s internationella kontakter. Jonny kommer att vara placerad i Mantorp på vår förbundsexpedition. Formerna för projektet regleras via ett avtal med SV som äger projektet.

Vi kommer att få tillgång till resurspersoner inom SV och tanken är att det ska vara ett resurstillskott för föreningarna. Här ska skapas nybörjarutbildningar och kompetensutveckling för redan verkssamma biodlare. Integration är också en viktig aktivitet i sammanhanget.

Mera om detta projekt ska du kunna läsa på en för ändamålet skapad hemsida.

Flexibelt lärande

Clovis Kastberg och Bi-Birger Johansson har genomfört en fortsättningskurs i denna pedagogiska form, rörande Min andra sommar som biodlare. Nu återstår utvärdering och allt pekar på en fortsättning av denna metod. Intresserade står nästan på kö för att få vara med!

Mantorp

Inom fem år kommer stora delar av vår personal i Mantorp att ha uppnått sin pensionsålder. För att klara av personalförsörjningen är det dags att redan nu se framåt. Först i denna kö står vår ekonom Gun-Britt Åhlström, som redan till våren går i pension.

Ordföranden tillönskade avslutningsvis oss alla en God Jul och Ett Gott Nytt år, vilket besvarades på liknande sätt av de närvarande.

Fortsättningskurs på distans: flexibelt lärande som studieform

CLOVIS KASTBERG och BIRGER JOHANSSON, distanspedagoger

Samarbetet mellan Studieförbundet Vuxenskolan (SV) och SBR fortsätter att bära frukt. Ytterligare en fortbildningskurs i flexibelt lärande form genomfördes med 30 deltagare spridda över hela landet: från Norrbotten till Skåne. Clovis Kastberg och Birger "Bi-Birger" Johansson var cirkelledare för dessa entusiastiska biodlare.

Biodlingserfarenheten liksom datakunskap var av varierande karaktär och det är även mycket bra för oss som leder denna typ av utbildningar för vi lär oss samtidigt. Hur gick denna kurs till? Annonser publicerades i Bitidningen, Alternativ.nu, SBR: almanackan, och Vuxenskolas hemsida. Kursanmälan gick till Birgers och/eller Clovis e-post för vidare sammanställning till SV.

Vi valde Cirkelnätet (SV:s egen internetplattform) som utbildningsplattform. Den har enkel inloggning. Det behövs inte laddas ned något program för att använda den och den är enkel att hantera när man är aktiv i själva kursen. Nackdelen är att den är tråkig i utformningen och är begränsad.

Vecka efter vecka hade deltagarna olika läsuppgifter, redovisning och diskussion kring veckans uppgift. Kurslitteraturen var "Min andra sommar som biodlare". Men hur går det till rent praktiskt? Deltagaren får ett användarnamn och lösenord tillsammans med inbjudan och kursprogrammet. Första kursveckan är introduktion då deltagaren skall bekanta sig med Cirkelnätet och dess funktioner. Det blir som en "upptäcktsresa". Spelregler för kursen fastställs och första studieuppgiften börjar. Denna kurs varade i sju veckor och avslutades med utvärdering och ett "onlineseminarium" där man har en intensiv diskussion kring en eller två frågor.

Utvärderingen av kursen började egentligen redan från första veckan. Den är ett viktigt instrument för kursledaren, därför viktigt med ärliga svar och att många svarar. Vi vill ännu en gång rikta ett varmt tack till alla deltagare för visat intresse och engagemang.

Fakta om flexibelt lärande

- Flexibelt lärande är en kombination av lösningar som gör att du kan studera oberoende av plats, välja lämplig studietakt och metod, välja innehåll efter individens behov.
- Cirkelnätet: är Vuxen Skolan egen internetplattform. Enkelt och lätt överskådligt.
- First Class: är en kommunikationsplattform för skolor, folkhögskola, företag, föreningar som ger mer möjlighet och utrymme och som är mer avancerad och informativ än Cirkelnätet.

Mästarbrev

Återigen vill vi slå ett slag för möjligheten att ta Mästarbrev i biodling. Vid årets fördelning av medel från Jordbruksverket har Biodlingsföretagarna fått pengar för att betala kontrollanterna vid mästarproven. Detta är ytterligare ett steg för att bekräfta yrkets status. Nu har vi en ordentlig yrkesutbildning som grund och ett mästarbrev som hägrar när man kommit in i yrket ordentligt.

Grundkraven för mästarbrev är liksom tidigare:

- minst 6 års verksamhet med 70 samhällen samt att länsstyrelsen registrerat rörelsen.
- man skall vidare uppfylla kraven på hygien, rationell utrustning och planering
- man skall ha grundläggande kunskaper i bokföring och kalkylation samt företagsekonomiska grunder.
- kursledarverksamhet i biodling är en merit.
- lokalen skall vara godkänd av kommunens miljö och hälsovårdsnämnd.
- det teoretiska provet som omfattar 38 uppgifter ska klaras på maximalt tre timmar.
- det praktiska provet under maj-sep innefattar några av 8 olika moment inom praktisk biodling,
- drottningodling och honungshantering.

Kostnaden för Mästarbrev är 5000:- + moms samt eventuellt examinationen.

Vi startade med Mästarbrev för biodlare i mitten av 80-talet. Idag är det Biodlingsföretagarna i samarbete med Sveriges Hantverksråd som svarar för verksamheten när det gäller biodlare.

Under det senaste året delades ett Mästarbrev i biodling ut till bland andra Göran Sundström, Uppsala. Utdelningen skedde i "Uppsala Fabriks och Handverksförening" vid dess nyligen timade

Professionellt material

Av Biodlare För Biodlare

Drottningodling

Vår kompletta kvalitetsutrustning för drottningodlare – bl.a. ApiQueenPuzzle tillsättningsbur, Swienty Kläckskåp, Swi-Bi Parningskupa, Insemineringsutrustning m.m.

Värmeteknologi

Värme-, smält och silsystem speciellt anpassat till honungshantering. Effektiva och skonsamma maskiner som bevarar honungskvaliteten på bästa möjliga sätt.

Tappmaskiner

Marknadens mest kompletta lösningar för honungstappning – kontakta oss för information.

Annat

Vi för också ett stort sortiment av annan utrustning för biodling, som beklädnad, rökpustar, verktyg m.m.... Allt som du behöver.

Beställ vår katalog!

LPix Biodling AB

LPix Biodling AB

Tordensbyn 14, 661 94 Säfte

Tel: 0533-631 11, Mob: 070-698 9852

biodling@algonet.se

swienty

...for better honey

www.swienty.com

160 års-jubileum. Utdelare av Mästarbrevet var förre Landshövdingen i Uppsala Hans Alsén.

Biodlarmästare Lars-Erik Björkhem,

Villa Kullen, 18630 Vallentuna

Tel 08-51172528

Göran Sundström får sitt mästarbrev av förre landsbövdingen i Uppsala Hans Alsén.

VAXINLÄMNING

Vår inlämning är öppen fram till 31 mars.

Studiebesök med biodlareföreningen? - Ring oss!

Joel Svenssons Vaxfabrik, 266 94 Munka-Ljungby

Tel: 0431 - 43 00 55, Fax: 0431 - 43 18 55

www.joelvax.se, E-post: info@joelvax.se

Drönarutskärning kan bli till nytta

Några bilder från fågelbordet. Kom dock ihåg att, om jag förstått lagar och förordningar rätt, kan bara kakbitarna exponeras så här mellan 1 okt-31 mars. Så det blir väl frysförvaring som gäller tills fåglarna skall matas. Den lille biodlaren kanske har frysutrymme över för att glädja fåglarna.

Bosse Malmgren

Töreבודה Vax

Hos oss kan du
välja cellstorlekar
4,9 5,1 och 5,3 mm

Ange cellstorlek vid beställning!
Saknas uppgift levereras 5,1 mm.

Vi rensar varje parti för sig

Ska vi kassera några ramar efter rensningen? skriv "eldas" på kollit. Märk med namn, adress, tel nr och kolliantal.

Särbehandling

Många biodlare vill ej ha Apistan eller thymolrester (t ex från Apiguard) i sitt vax. Därför särbehandlar vi ditt vax om du skriver ett intyg med namn, adress och tel nr och märker dina kollin med "SÄRBEHANDLAS".

Vax köpes!

MS Biredskapsfabriken AB

Box 8, 545 21 Töreבודה, Tel 0506-102 73, Fax 0506-100 04
info@biredskapsfabriken.se www.biredskapsfabriken.se

Inlämning av
ramar och vax
1 okt - 31 mars 07

Vaxet ursmält, ramen desinficerad

Krav-godkänt
renseri

Stängt 22/12 - 16/1 2008

Brev till redaktionen

Vilken policy vill vi att SBR ska ha i GMO-frågan?

När vi frågade SBRs förbundstyrelse om SBRs GMO policy fick vi svaret: "SBR har ingen skriven policy i GMO-frågan. Förbundsstyrelsen har i ett remissvar till LRF tillstyrkt den GMO-policy som LRF företräder."

Vi är mycket oroliga över utvecklingen som har skett. Det finns många miljö- och hälso-risker med GMO – som har poängterats av flera nationella och internationella miljö- och folkhälsoorganisationer – och riskerna har inte utretts till fullo. Riksrevisionsverket har kritiserat Jordbruksverket för deras bristande hantering av detta. De har också poängterat att EU:s regelverk i denna fråga är bristfällig. Idag pågår det ytterst lite seriös forskning om risker med GMO pga bristande resurser och också pga att forskare löper risker i sin karriär om de ifrågasätter GMO, då det ligger stora ekonomiska intressen bakom. De finns ingen oberoende instans som praktiskt kontrollerar genteknikföretagens forskning, utan EFSA (den europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet) går på företagens egna uppgifter när de bedömer om en gröda kan godkännas som mat eller djurfoder.

LRF är positiv till GMO om vissa villkor/förutsättningar uppfylls. Till exempel att GMO ska bidra till lägre kostnader, ökad hållbarhet och acceptansen hos konsumenterna och producenter. Vidare förutsätts att samexistens fungerar och att regelverket kring ansvarsfrågor är tydligt och tillämpbart. Internationell erfarenhet från de mer än tio åren då GMO grödar har fältodlats ifrågasätter om dessa förutsättningar uppfylls.

Mer än 99% av GMO grödorna i världen är raps, majs, soja och bomull som är toleranta mot glyfosat herbicider (t.ex Roundup) och/eller producerar en egen insektsgift - Bt (*Bacillus thuringiensis*). Dessa förändringar är inprogrammerade i växters arvs massa ofta med hjälp av antibiotika och bakterier. De är dominanta egenskaper som reproducerar sig och sprider sig i naturen. Andra egenskaper, t ex förbättrad näringsammansättning har visat sig vara mycket svårt att åstadkomma. Resultatet är instabilt och osäkert.

Några erfarenheter från GMO odling:

– I de områden i Kanada där de har odlat GMO-raps i tio år har nu skett en förorening av all raps med minst 5% GMO-raps. Detta innebär att det är inte möjligt att odla ekologisk raps eller att producera utsäde.

– I Argentina där de har odlat GMO-soja i mer än tio år har bönder nu ett stort problem med ogräs som har utvecklat resistens mot

Roundup glyfosat. Industrins svar på detta är att utveckla GMO grödor med 'stacked traits' dvs flera egenskaper, t ex grödor som är toleranta mot både glyfosat och andra starkare gift. Detta innebär att kortsiktiga vinster för bönder försvinner med tiden, kostnader ökar och biologisk mångfald undermineras av ökad kemikalieanvändning. I dag sägs det vara en brist på icke-GMO djur foder i Europa eftersom en stor del importerats från Nord- och Sydamerika, där nästan bara GMO-utsäde för raps och soja är tillgängligt pga av Monsanto's monopolliknande ställning.

I Sverige har GMO-grödor ifrågasatts av staten pga att det försvårar för Sverige att uppnå vissa miljömål – giftfri miljö och bevarande av biologisk mångfald. Detta har allvarliga konsekvenser för biodlarna.

Jordbruksverket har utvecklat det svagaste regelverket i hela Europa för odling av GMO grödor (t ex kortaste isoleringsavstånd för olika grödor, svaga rättigheter för bönder som har drabbats av GMO-förorening, mm.)

Studie efter studie visar att en stor majoritet av bönderna såväl som konsumenterna i Sverige och övriga Europa är emot GMO, trots den välfinanserade PR-kampanj som industrin har bedrivit.

Av dessa exempel är det klart att de krav som LRF ställer som förutsättningar för sin

positiv inställning till GMO är nästan omöjliga att uppnå. Samexistens är inte säkrad. Jordbrukssystemet blir ohållbart eftersom det bli ett ökat beroende på olja och kemikalier. Biologisk mångfald och en giftfri miljö hotas. Konsumenterna vill inte ha GMO-mat och bönder vill inte odla den.

På grund av allt detta kan man då ifrågasätta LRF:s positiva inställning till GMO. Det har inte LRF gjort. Av den anledning tycker jag att SBR ska ställa sig tveksam till att tillstyrka LRF:s policy. Det är av vikt att SBR kan ta ställning till GMO utifrån biodlarnas behov och intresse och väcka frågor rörande LRF:s policy om GMO om detta är nödvändigt. På grund av detta har följande motion skickats in för behandling vid SBRs riksförbundsstämma:

Motion: – Att en arbetsgrupp utses inom SBR för att utreda och ta ställning till GMO:s fördelar och nackdelar utifrån medlemmarnas intressen och utveckla en egen policy i linje med detta. Arbetet ska ske i samarbete med intresserade och kunniga medlemmar.

Vi ser fram emot en diskussion om dessa viktiga frågor och en ökad engagemang från SBR och dess medlemmar framöver.

*Gunnel Lundberg och Daphne Thuwesson,
Styrelseledamöter, Kalmar Läns Södra
Distrikt av SBR*

OGT VAX
Originalt
Sedan 1892

OGT VAX
Originalt
Sedan 1892

VAXINLÄMNING
1 okt-31 mars

Lämna in vax
och ramar för rensning
och få OGT vax
tillbaka

Särbehandling av
apistanfritt vax
mot intyg

OGT
1 fjärde generationen

Öppet Vardagar 8.00-12.15 13.15-17.00 Lördagar jämna veckor 8.00-12.00

Oscar Gustafsson Biredskap AB

Torpa 432 95 VARBERG
www.ogtbiredskap.se

Tel 0340-620021 Fax 620321
email: info@ogtbiredskap.se

Distrikt

Blekinge biodlare distrikt Inspirationsdag för biodling på Kulturcentrum i Ronneby lö 8 mars kl 09.30-16.30. Föreläsningar av Anders Berg och Sven-Olov Aleljung. Biredskapsförsäljning, Förmiddags- och eftermiddagskaffe, lunch på Bergslagskrogen. Anmälan genom inbetalning av 250:- på bankgiro 5895-6921 till Blekinge biodlare distrikt. Mer info: www.blekingebi.net.

Jönköpings läns biodlare distrikt Vårkurs lö 15 mars kl 09-15 i Folkdanslokalen Eksjö (intill Eksjö museum) Anders Berg om sin biodling och skötselmetoder. Anm senast 9 mars till Selvt Sandberg, Castmans väg 170, 57537 Eksjö. Tel 0381-15821 bäst kvällstid. Självkostnadspris kaffe o lunch. I samarbete med Södra Vedbo Bf.

Kalmar läns södra distrikt i samarbete med Ölands Bf Vårupptaktsträff sö 16 mars kl 14 på Capellagården (Biblioteket), Vickleby. Bin, växter och verksamhet på Capella; honung och honungshantering.

Sjuhärads Biodlare distrikt Diskussionskväll 13 mars kl 18.30 på Sparrehus i Borås. Björn Jacobson, Bengt Kling och Ingvar Carlsson. 90-årsfest!! 29 mars kl. 18 i Rångedala Bygdgård. Sjuhärads Biodlare distrikt fyller 90 år!

Skånes Biodlare distrikt Kvalificerad kurs i affärsmässig honungsproduktion sö 30 mars på kursgården, Råbyvägen, Hörby. Tid fås vid anmälan. Bengt Andreasson, Bo-Göran Nilsson, Lennart Nilsson. Fortbildningskurs för etablerade biodlare. Arrangörer: Skånes biodlingsdistrikt, LRF, Biodlingsföretagarna, och Studieförbundet Vuxenskolan. Anmälan och upplysningar om tider och kostnad, Bo Lindahl tel. 0413-70751. Kolla också vår hemsida.

Stockholms Biodlare distrikt Bin på kolonin! Inspirationssträff för biodlare och intresserade kolonister. Om att ha bin och deras betydelse för din trädgård! To 27 mars kl 18.30-21 i Söderledskyrkan, Hökarängen/Farsta. Fika serveras. Anmälan Ingegerd Jansson tel: 0708-150267. E-post: ingegerd.jansson@comhem.se

Det händer i SBR

Här kan du se viktiga planerad händelser för förbundet.

Om du som är inblandad ser att det fattas något hör av dig till redaktören: erik.osterlund.sbr@biodlarna.org

27 febr AU, Mantorp

7-9 mars Konferens för distriktens Kvinnliga Nätverk, Hallsberg

8 mars Förbundsstyrelse, Mantorp

12 mars Personalmöte

13 mars Sista dag att skicka handlingar till ombuden till riksförbundsmötet

13 mars Binämnd, Mantorp

15-16 mars Kurs för distriktens kvalitetsansvariga, Mjölby

4 april Förbundsstyrelse, Mantorp

5-6 april Riksförbundsmöte

9 april Personalmöte

15-16 april Djurens Välfärd, Jönköping

Föreningar

Grannföreningar är välkomna

Borås sortens Bf Film ti 4 mars kl 18.30 på Café 9:an, Gånghester i Ås. Biodling på 50-talet.

Dalslands Södra Bf Marsmöte to 6 mars kl 19 i Stationshuset, Brålanda. Att leva med varroa. Varroainstruktör Bernt Johansson. Kontakt: Stefan 0521-254403, Gunnar 0521-17563

Hagshults Bf Vårmöte fr 28 mars kkl 19 i Hagshult Sockenstuga. Chefsöverläkare Elsa Ingesson, Jönköping, lotteri, servering. Inlämning av vaxavfall för rensning.

Hisingens Bf Månadsmöte må 10 mars kl 19 i Kyrkbyhemmet. Sonja Gustafsson om produktutveckling och smaksättning av honung. Kaffe och lotteri.

Högländets Bf Vårträff med våffelfest to 13 mars kl 18 i HSO-lokalen, Industrigatan 2, Nässjö. Jan-Axel Lindeberg, Jönköping om honung, honungshantering, marknadsföring av produkter, mm. Kaffe och våfflor serveras.

Kristianstadsbygdens Bf Diskussionskväll on 12 mars kl 19 på Fackens Hus vid Sommarlust, Kristianstad. Bo Lindahl om bivaxter.

Lunds Biodlare Kurs i Biodling för nybörjare och hobbybiodlare. Start ti 4 mars kl 19. Kurs i Drottningodling. Start ti 22 april kl 19. Båda kurserna startar på Lineros Fritidsgård, Lund. För mer info ring 046-12 77 79 eller maila svenke.ni@telia.com.

Malmöortens Bf Föredrag to 6 mars kl 19 på Wowragården, Klågerupsvägen 475, Malmö. Trädgårdsexperten, Åke Truedsson. Bildvisning "Uterum och exotiska växter". Avgift 20:- inkl. fika. Studiebäsoök på Danisco i Arlov to 27 mars kl 12.50. Samling huvudingången Danisco fabriken, Lundavägen i Arlov. Infarten ligger mitt emot OK/Q8-macken. Parkering finns strax vid ingången. Rundvandring på fabriken och lite info om "Bifor". Anmälan Per Andersson, tel. 040-150332. Max 20 personer.

Mölnlycke Bf Biodling 1, kurs för nybörjare och mer erfarna start ti 18 mars kl 19 (Wendelsberg). Info: www.biodlarna.se/dbf/molnlycke eller tel/fax 031-295395 Carl-Erik

Nässjöortens Bf Våffelfest och honungshantering to 13 mars kl 18 i HSO-lokalen Industrigatan 2 Nässjö. Jan-Axel Lindeberg Jönköping. I samarbete med Högländet, Bodafors och Västra Härads Bf. samt Kvinnligt Nätverk.

Sundbybergs- och Spångaortens Bf Månadsmöte on 26 mars kl 19 i Edda Gård. Vårutveckling och bisjukdomar. www.sundbybergsbf.se

Södra Inlands bf Vårmöte ti 11 mars kl 18.30 på Inlandsgården, Kärna. Roy Berntsson om "Bihusesyn", information från distriktets årsmöte mm. Kaffe med dopp samt lotteri.

Södra Vedbo Bf Vårkurs lö 15 mars kl 09-15 i Folkdanslokalen Eksjö (intill Eksjö museum) Anders Berg om sin biodling och skötselmetoder. Anm senast 9 mars till Selvt Sandberg, Castmans väg 170, 57537 Eksjö. Tel 0381-15821 bäst kvällstid. Självkostnadspris kaffe o lunch. I samarbete med Jönköpings läns biodlare distrikt.

Södra Vätterbygdens Bf Vårträff lö 8 mar kl 14 på Bränneriet, Brunstorp. Björn Kalin visar bilder från Rosariet i Jönköping. Kaffe med tilltugg och underhållning.

Uddevallaneidens Bf På södertullsgården 8 mars kl 19. Bertil Olsson kåserar med dikter och sång av Pelle Näver mm. Studieresa to 13 mars till Dingle lantbruksgymnasium. Guidning bland maskiner, djur och frukter i växthus. OBS Avresa från Kampenhovs västra parkering kl. 17.00

Vara kommuns Bf:ar Temakvällar på Vara Folkhögskola, Väne kl. 18.30. Medtag fika. Ti 11 mars - Enkel drottningodling. Ti 8 april - Invintring, förberedelser för 2009.

Vedums Bf Vårmöte to 13 mars kl 18.30 i Kyrkans Hus, Vedum. Arne Johansson Stenatorp medverkar.

Värnamoortens Bf Drottningodling On 26 mars kl 18.30 på Finnvedens Gymnasium. Introduktionskurs och film om drottningodling.

Växjöortens Bf Uppstart på Bastanäs med städning och röjning ti 22 april kl 10. Bigårdskvällar på Bastanäs börjar 6 maj kl 17.30 med våffelservering. Fortsätter varje tisdag. Kursanmälan till Nybörjarkurs och Drottningodling senast 15 april till Torsten Persson tel 0470 22719 eller e-post torsten.persson@globalnet.net

Örebro Bf Vårmöte 5 mars kl 19. OBS! NY lokal: Mosjö golfrestaurang. Nils Harju visar sina metoder för att odla bin med varroa. Fika och bissur under kvällen.

Östra Sörmlands Bf Vårmöte ti 22 april kl 19 på Solberga.

Mälardalsträffen 2008, lördagen 12 april

"Förändra och utveckla din biodling"

09.30	Kaffe	
10-12	LRF konsult: Företagsformer, ekonomi, skatter, fallgropar, möjligheter, praktiska erfarenheter mm	13-14 Lars Pettersson, LP, visar och berättar om biredskap och utrustning
12-13	Lunch	14-15.30 Erfarenheter från biodlare som satsar.

Allt detta till *självkostnadspriset* 300 kr som betalas på plats. Kaffe och lunch ingår. LP:s biredskap (återförsäljare för Swinty) och Skälby biredskap ställer ut.

Plats: Vasavallen i Strängnäs

Mer detaljerat program finns på respektive distrikts hemsidor se www.biodlarna.se

Max 70 deltagare så först till kvarnen gäller. Sista anmälningsdag den 4 april 2008 till:

Sörmland: Torbjörn Johansson 070 823 00 02 torbjorn.ulla@telia.com Stockholm: Lotta Fabricius 070 735 28 58 lottafabricius@hotmail.com Uppsala: Klas Olof Ohlsson 070 576 40 06 ko.ohlsson@telia.com Alla hälsas välkomna!

Länsstyrelsen och biodlardistriktet i Västra Götalands Län inbjuder till en

Seminariedag om biodling

Ljungskile lördagen den 29 mars.

En dag full med inspiration, intressanta föreläsningar och många trevliga biodlarkollegor. Det kommer att finnas flera olika seminarier på en timma vardera att välja mellan.

Några av ämnena är; Rationell biodling, Avel, Produktutveckling, Ekologisk biodling, Friska bin, Pollinering, Honung från kupa till burk.

Kostnad 300kr + moms, lunch och fika ingår i priset.

För program och anmälan; ring eller skicka e-post:

Maja-Lena Främling, Länsstyrelsen 0521-60 59 67, 070-399 59 67

maja-lena.framling@o.lst.se

Vi minns

Stig Nordbeck

Vår biodlarkollega Stig Nordbeck har efter en längre tids sjukdom avlidit vid en ålder av 77 år. Stig har som medlem i Lunds Biodlare inspirerat med

sitt enastående nytänkande. Hans lätta bikupor, välisolerade parningskassetter tillsammans med hans utmärkta böcker och artiklar i Bitidningen är vad vi biodlare länge kommer att minnas.

Stig kom alltid till våra möten, trots sina svårigheter med att ta sig fram, och bidrog till en härlig atmosfär med sitt positiva sätt och sitt breda kunnande. Det var med stor sorg och saknad som vi tog emot beskedet om Stig bortgång.

*Sven-Åke Nilsson,
ordf. Lunds Biodlare*

Nordbikonferens 8-9 mars 2008 i Umeå

Vår stora och viktiga samling vart annat år blir 2008 i Håckmark utanför Umeå. Vi kommer som vanligt att presentera ett intressant och värdefullt program och ge tillfälle till diskussioner om Nordbi-projektets verksamhet och framför allt om vår framtid. Dessutom hoppas vi kunna presentera några mycket intressanta föredrag.

Medverkande bl a Kerstin Ebbersten.

Ni kan hitta konferenshotellets hemsida på www.cuomed.se

Konferensavgift 400 kr (mat och dryck under båda dagarna ingår). Kostnad för övernattnin tillkommer. Resekostnader överstigande 400 kr ersätts till 50 % av projektet.

Efter anmälan skickar vi program och annan information. Anmälan snarast till Ingvar Arvidsson, Ängemyrsgatan 5, 666 31 BENGTSFORS 0531-61398 ingvar.a@nordbi.nu eller Per Ruth, Mellanbågen 14, 907 38 UMEÅ 090-770825.

Årsstämma. Föreningens årsstämma hålls 8 mars kl 17 på konferenshotellet i Håckmark. Motioner skickas till Ingvar Arvidsson, Ängemyrsgatan 5, 666 31 BENGTSFORS. **Valberdning:** Stig Sundqvist, Kvarnstigen 1, 832 53 FRÖSÖN och Hjalmar Pettersson, Lyr 7606,474 96 NÖSUND.

Ingvar Arvidsson

Kurs Godkänd biodlare

Föreläsare: Preben Kristiansen

Tid: 2008-03-29, kl 0900-1800.

Plats: Teda församlingshem (intill Teda K:a) Enköping

Kostnad: 250 kr

I priset ingår fika och lunch.

Sista anmälningsdag: 16 mars

Uppsala: Klas Olof Ohlsson 070-

5764006 ko.ohlsson@telia.com

Sörmland: Torbjörn Johansson 070-

8230002 torbjorn.ulla@telia.com

Stockholm: Göran Kvarnström 08-

55094209 goran.biodling@teli.com

Alla hälsas välkomna av Uppsalas-, Sörmlands- och Stockholms biodlare-distrikt!

Avelssymposium Bihälsa och Avel

Föreläsare:

Professor Kaspar Bienenfeldt

Professor Ingemar Fries

Agr Dr Kerstin Ebbersten

och

Aktuellt från av Svensk Biavel

Ett mera detaljerat program presenteras senare på www.svenskbiavel.se

Plats: Hotell Högland den 19 april 2008 klockan 10.00-16.00

Kostnad: 300:- inklusive lunch och kaffe

Anmälan till: benkt.andreasson@veberod.com

och inbetalning till bankgiro

5973-3709 senast 1 april

Ligusticaodlarna

Avelsmöte den 29 mars 2008, heldag med början klockan 10:00 Brunstorp, Husqvarna. Vi diskuterar 2008 års avelsstrategier för Hallands Väderö och Visingsö samt allmänna avelsfrågor för Ligusticabiet som togs upp på senaste årsmötet. Förslag till nya föreningsstadgar.

Anmälan till Stig Engberger på tfn 019-323284 eller e-post: stigbi@tele2.se eller lars@naimell.se före 26/3-08

Lars Naimell

Rättelse

Av Misstag namngavs Bo Bengtsson under Vi minns i föregående nummer av Bitidningen. I detta nummer står det rätt namn: Börje Bengtsson, vars minne vi hedrar. Bo Bengtsson är i högsta grad levande i samma förening, Falkenberg-Åtradalens Bf.

Red

Vi minns

Elke Johnsson

Alingsåstraktens Bf

Börje Bengtsson

Falkenberg-Åtradalens Bf

Kurt Johansson

Mjölby-Mantorp Bf

Sigvard Carlsson

Motala Bf

Gustav Gustavsson

Gustav Johansson

Rudolf Olausson

Rävlandaortens Bf

Erik Karlsson

Sotenäs Bf

Henrik Henriksson

Sävsjöortens Bf

Leif Svensson

Södra Inlands Bf

Sven Andersson

Uppsala Bf

Säljes material mm

Bi&Biodlingstillbehör

Smedgatan 1, Svedala.
Östra Industriområdet (vid Moltex)
Öppet: April-September
Måndag 15-17. Lördag 11-13
Övriga tider efter överenskommelse
Tel 040-160032, 040-162080,
0708-955030, 0708-955025.
Återförsäljare för Joel Svensson.
Samma priser & rabatter gäller.

Biredskap Freddy Duwe, Vårsta.
Malmtorpsv. 19, 14771 Grödinge.
Öppet 15-19 måndagar.
Sommaröppet även fredagar.
Tel 08-53025347, 070-5107054.
freddy.duwe@biodlingsforetagarna.nu

SBR Bitidningar hela årgångar fr o m
1926 t o m 2005. Gösta Nilsson Ång-
elholm Tel 0431/14167.

HLS Huvkupor 2 st. Innehåller 2
lådor m 10 ramar allt oavvänt. Ingick
i projekt Sydost. Pris 500:-/st. Monica
i Mållilla. Tel 070-3152928.

LL-lådor i gran. V-list för 12 ramar.
Limspikade hörn. Y-mått 508x508,
h 145. Pris inkl moms 160 kr/st. tel
058362062 Mob 0706147302.

Arbetsökande

Söker jobb inom biodlingen. 25 års
yrkeserfarenhet. Tel 0533-20018

Säljes bisamhällen

Övervintrade bisamhällen

20-25 st säljes utan kupa Buckfast
0477/31770, 0477/40161

Bigård säljes 6 st samh. svea, 11
trågup. svea, 4-ram. rostfri slunga
nästan ny, mycket skattlådor och
ramar, helst en köpare 0477/13036.

Bisamhällen i lådor eller utan. Av-
läggare och drottningar från v 26.
Bina är Buckfast, LN eller 3/4 Lang.
0703194495. Småland

Bisamhällen på hls, ln eller s.
Bisamhällen på ramar 1000-1600:-
+ moms, 50-75 st. Leverans i april.
Ligustica och buckfast. Boka redan
nu för planering av leverans.
leif.svensson@vastervik.se

Bin säljes, på LN el. Svea, med bra
buckfastdrottningar 1200kr/sh. Eriks
bigårdar 0480-34047, 070-2082241.

Bigård. 10 krainersamhällen på LN.
Div. utrustning för honungshante-
ring. 0573-23125.

Avläggare. Lev i juli. Tidig beställ-
ning behövs för planering annars
kan du bli utan. Ny äggl drottning
minst 3 ram yngel 800 kr + moms
(bina + dr). Pant för material återfås
vid retur. 2,5 kg apifonda/st för driv-
fodr. ingår. Minst 3 st/köpare
(gå ihop?). 200 kr rabatt för
vart 4:e. Kontant. Ramfor-
mat Låglangstroth. Kan kon-
verteras till andra format.
0582-15070. 070-7750586.
honeybee@elgon.se

Önskas köpa

Honungsslunga önskas köpa. Jag
önskar köpa en begagnad tvåramars
honungsslunga av mindre modell.
Gärna handdriven. Jan le Grand. Tel
0171-448882

Beg. Nackakupor önskas köpa.
Telefon 0680/28122

RAMLIST

LN, Norsk, o Svea OB 3:25, Borrad
3:75, Hoffman, LN 4:-, Langstroth 4:25
Tillverkning av alla förekommande bi-
ramar. Frakt tillkommer.
Tel 0223/13180

Carnicadrottningar

från Mälaröarnas drottningodlingsklubb (zon 1)

Stationsparade drottningar från Västra Högholmen – 500:-/st.

Bruksdrottningar parningsplats Adelsö – 300:-/st.

Kontaktpersoner:

Kjell Andersson tel (äv. biredskap). 070 77 44 490 info@sbio.se

Bengt Haglund tel. 070 77 55 183 Bengt.haglund@telia.com

Drottningodling kräver god planering beställ i god tid.

Annonstaxa

KOMMERSIELLA ANNONSER

Ta kontakt med Bitidningens redaktion, Bäckaskog 663, 69492 Hallsberg.
Tel/fax 0582-611682. E-post: erik.osterlund.sbr@biodlarna.org

Uppslag (två sidor): s/v 18.000:-, 4-färg 21.000:-.

Baksidan: format - hela sidan utom 7 cm överst av sidan: ej s/v, 4-färg 15.000:-.

Helsida (1/1): s/v 9.900:-, 4-färg 12.900:-.

Halvsida (1/2), format - 183 mm bred x 130 mm hög, 120 mm bred x 200 mm hög, eller
motsvarande: s/v 5.400:- 4-färg 7.400:-.

Kvartssida (1/4), format - 183 mm x 65 mm, 120 mm x 100 mm, 57 mm x 210 mm, eller
motsvarande: s/v 3.000:-, 4-färg 5.000:-.

Åttondelssida (1/8), format - 120mm x 50mm, 57 mm x 105 mm: s/v 1.700:-, 4-färg
3.000:-.

Sextondelssida (1/16), format - 120 mm x 25 mm, 57 mm x 50 mm: s/v 600:-, 4-färg
1500:-.

Mini-annons (1/32), format - 57 mm x 25 mm: sv/ 300:-, ej färg.

Färgsidor. Färg kan erhållas på alla sidor.

Rabatter. 3 på varandra följande identiska annonser ger 10% rabatt. 6 på varandra
följande ger 25%.

Annonsmaterialet lämnas normalt i färdigmonterad form med eventuella bildfiler och
i aktuella fall färgfördelade sådana på CD-skiva (glöm ej typsnitten). Det kan också
lämnas som positivt pappersoriginal eller som film. Om materialet lämnas i form av
manuskript och bildoriginal uttas scanningskostnad för bilder med 100:-/sv-bild och
350:-/4f-bild. För åttondelssideannons och större tillkommer dessutom i sådant fall
layoutkostnad efter överenskommelse.

Materialet till kommersiella annonser skickas till Bitidningens redaktion. Inskickad
annons publiceras i nästkommande nummer med hänsyn taget till manusstoppdatum,

om inte angivelse om senare publicering anges.

Placering. Kommersiella annonser placeras på textsidor i hela tidningen. Färgannonser
placeras normalt på tillgängliga sidor med färg. Om placering på speciell sida begärs
tillkommer en kostnad på 1.000:- om detta är möjligt att genomföra.

RADANNONSER

Radannonser placeras löpade efter varandra och tillsammans i slutet av tidningen under
huvudrubriken "Marknadsplatsen". De samlas under ämnesrubriker. Inga bilder tas in
här. Stilen är fast, 7,5 p Helvetica, och spaltbredden 42 mm. Det ger ca 30 bokstäver per
rad. Minimistorleken på en radannons är 2 rader/50 kr. De första 1-3 orden i annonsen
blir i fetare stil. Det normala avståndet mellan två annonser är en blankrad.

Pris: 25:-/rad. På radannonser ges ingen mängdrabatt.

Storlekar: Radannonser SKALL betalas in i förskott med postgiroinbetalningskort.
Betala i god tid så att annonsen kommer fram före manusstopp. Exempel: 2 rader
[- 60 bokstäver] - 50:-, 3 rader [ca 61-90 bokstäver] - 75:- och 4 rader [ca 91-120
bokstäver] - 100:- kr.

Annonsmaterial. Radannonserna skickas via postgiro till SBR, pg 86 85-0, med annons-
texten angiven på blanketten. Ange antalet rader och antalet bokstäver. Radannonser
som inte får plats på meddelanderutan på inbetalningskortet kompletteras med separat
inskickad annontext, via e-post eller brev. Betalning kan också ske via pluggiro eller
bank över internet. Då behövs separat inskickad text med e-post, med uppgifter så
att betalning och text kan identifieras att höra ihop. Ange noga på inbetalningskort
då sådant används och med annontext, om denna skickas separat, så att dessa kan
identifieras att höra ihop.

Publicering. Om inget annat anges tas annonsen in i nästkommande nummer med
hänsyn taget till ankomsten och manusstoppdagen.

Svenskt Sigill är Sverige bredaste kvalitetsmärkning på svensk mat och svenska blommor!

Över 4000 svenska producenter, stora som små, är anslutna och följer idag särskilda regler i sin verksamhet så att varan de producerar skall bli så säker och bra som möjligt. Du kan hitta varor märkta med Svenskt Sigill i butik – på allt ifrån mjölk, bröd och ost till örter, kryddor, grönsaker, kyckling, gris, naturbeteskött, honung samt även på blommor.

Varför Sigill Biodling?

Svenska livsmedel har en konkurrensfördel, och många konsumenter tycker att det kan få kosta lite extra om mat och blommor är garanterat svenska och har producerats på ett bra sätt.

Svenskt Sigill märket gör det lätt för kunden att hitta svenskproducerade, bra varor från ansvarfulla producenter. En Svenskt Sigill-märkt vara kommer alltid från stolta, svenska odlare och bönder. Producenten garanterar att varan de säljer är svensk, att den är framtagen med fokus på livsmedels säkerhet och god djuromsorg. Dessutom kontrolleras produktionen vid gårdsbesök av utbildade gårdsrevisorer. Bra tycker de biodlare som haft

Torbjörn Karlsson och Linda Cederlund

besök och som diskuterat sin biodling utifrån andras intryck. Några skäl till att ansluta sig är till exempel;

- profilerar sig som biodlare
- breddar sin marknad
- producerar säkrare varor
- får bra koll på lagstiftningen

Hög kännedom

Svenskt Sigill är ett kvalitetsmärke, en symbol som stärker och förtydligar en varas mervärden och lyfter varumärket.

Grunden för märket är den certifiering som producenten har för sin produktion. En certifiering innebär att Sigill Biodlingsregler följs. Allt kontrolleras av en oberoende part som även följer upp gårdsrevisorerens arbete. Regler finns för olika produktionsinriktningar: mjölk, nöt, gris, spannmål, frukt, bär, potatis grönsaker, honung och blommor.

Intresset ökar

Svenskt Sigill arbete koncentrerar sig på fyra områden:

- säkra livsmedel
- god djuromsorg
- miljöansvar
- öppna landskap

Intresset för Svenskt Sigill-märkta varor ökar och över 60% av konsumenterna känner till märket Svenskt Sigill. Bilderna nedan är från Sigills kampanjer de senaste åren. Under 2007 skyltade man upp med närmare 4000 stortavlor runt om i landet under totalt 80 dagar. "Närmare mat" syftar till att varorna är svenskproducerade och inte har transporterats långväga ifrån.

HF ansluter

Sigill-märket och reglerna ägs och utvecklas av Svenskt Sigill, dotterbolag till LRF. Svensk Honungsförädling AB (HF) har anslutit sig till Svenskt Sigill och vill ge dig som biodlare ett verktyg för en säkrare honungsproduktion. Ett 80-tal godkända sigillbiodlare levererar idag sin honung till HF som kan märkas med Svenskt Sigill.

– Vi är övertygade om att detta är ett bra sätt att svara upp mot de ökande kraven från handel och konsumenter på livsmedlens kvalitet och spårbarhet. säger Christer Ankarlid VD på HF.

I nästa nummer berättar vi mer om **Sigill Biodling** och om hur det går med sigillarbetet hos HF. Är du nyfiken på att veta mer om Sigill Biodling? Hör gärna av dig till: **Torbjörn Karlsson**, tel 0735-23 31 08, torbjorn.karlsson.hf@biodlarna.org
Du kan även kontakta **Linda Cederlund**, Svenskt Sigill, tel. 08-787 53 71, linda.cederlund@sigill.lrf.se. Välkommen!

HF:s KONTOR OCH TAPPSTATION

Trumpetarevägen 5, 590 19 MANTORP
Tel: 0735-233100, Telefax: 0142/ 828 59
E-post: hff@biodlarna.org

VD: Christer Ankarlid 0735-233101.
E-post: christer.ankarlid.hf@biodlarna.org

Sekr.: Gunnel Hertzman, 0735-233103.
E-post: gunnel.hertzman.hf@biodlarna.org

Sigillbiodling: Torbjörn Karlsson, 0735233108

E-post: torbjorn.karlsson.hf@biodlarna.org

Ekonomi: Gun-Britt Åhlström, 0735-233105

E-post: gun-britt.ahlstrom.hf@biodlarna.org

Postgirokonton: 47 51 85-5, **Bankgirokonton:** 413-6131

Öppettider må-fr: 08.00-15.00

HF:s STYRELSEORDFÖRANDE

Gösta Rappe, 0708-109090, e-post: gostarappe@auditeco.se

FÖRBUNDSEXPEDITIONEN

Trumpetarevägen 5, 590 19 MANTORP
Tel: 0735-233100 Fax: 0142/828 59

Förbundssekreterare: Sören Diberg, 0735-233121

Utvecklingskonsulent: Jan Mårtensson, 0735-233125

Bisjukdomskonsulent: Preben Kristiansen, 0735-233122

Sekreterare: Ulla Westman, 0735-233123

E-post: ulla.westman.sbr@biodlarna.org

Medlemsregister: Ingelie Nilsson, 0735-233124

E-post: ingelie.nilsson.sbr@biodlarna.org

Ekonomi: Gun-Britt Ählström, 0735-233105

E-post: gun-britt.ahlstrom.sbr@biodlarna.org

Plusgiro: 86 85-0.

Bankgiro: 413-6149.

Öppet: må-to: 08.00 - 16.00

fre: 08.00 - 14.00. Lunchstängt 12.00 - 13.00.

FÖRBUNDSORDFÖRANDE

Åke Sandquist, Topasstigen 3, 36132 Emmaboda.

Tel. 0471-13124, 0735-233120.

E-post: ake.sandquist@telia.com

VICE FÖRBUNDSORDFÖRANDE

Sonja Gustafsson, Storegården 6035, 46700 Grästorp.

Tel 0514-30309, 0708-690818.

E-post: gustafsson.torsbo@telia.com

FÖRBUNDSSEKRETERARE

Sören Diberg. Tel: 0735-233121

E-post: soeren.diberg.sbr@biodlarna.org

UTVECKLINGSKONSULENT

Jan Mårtensson. Tel 0492-91113, 0735-233125.

E-post: jan.martensson.sbr@biodlarna.org

BISJUKDOMSKONSULENT

Preben Kristiansen. Tel 0735-233122.

E-post: preben.kristiansen.sbr@biodlarna.org

REDAKTÖR

Erik Österlund, Bäckaskog 663, 69492 Hallsberg.

Tel: 0582-611682, 0735-233126.

E-post: erik.osterlund.sbr@biodlarna.org

Artiklar och mötesnotiser till BITIDNINGEN

Till redaktörens adress. Författarna ansvarar för innehållet i sina artiklar, som ej behöver återge redaktionens eller förbundets mening.

SBR STYRELSELEDAMÖTER OCH KOMMITTÉER

Styrelseledamot: Lennart Fält,

Kyrkogatan 11, 68830 Storfors.

Tel.0550-61819, 070 893 77 54

Epost: falt.lennart@swipnet.se

Styrelseledamot: Jan-Erik Jansson,

Karl Dahlgrens gata 5, 58228 Linköping. Tel 013-104605.

E-post: jan-erik.jansson@bredband.net

Styrelseledamot: Arne Johansson,

Brännemo Stenatorp, 54015 Våring.

Tel. 0500-462135. Epost: stenatorp@hotmail.com

Styrelseledamot: Clovis Kastberg,

Fredsgatan 15, 43243 Varberg. Tel. 070-39 89 100.

E-post: ckastberg@mac.com

Styrelseledamot: Bo Lindahl,

Håstenslöv 1534, 26020 Teckomatorp, 0413-70751.

Epost: 041370751@telia.com

Styrelsesuppleant: Lotta Fabricius,

Rättar Vigs väg 124, 16272 Vällingby. Tel 08-7390432,

070-7352858. E-post: lottafabricius@hotmail.com

Styrelsesuppleant: Anders Lignell,

Haminavägen 11, 79141 Falun. Tel 023-21335.

Epost: anders_kajsa.lignell@telia.com

Avelskommittén: Ordf: Bo Lindahl

Bisjukdomskommittén: Ordf: Sonja Gustafsson

Miljö- och konsumentkommittén: Ordf: Lennart Fält

SBR:s BIBLIOTEK

Ultunabiblioteket, Sv. Lantbruksuniversitet, Box 7071,
750 07 UPPSALA. Tel vx 018/67 10 00.

Låneböcker beställs genom ditt lokala bibliotek.

Annonser till BITIDNINGEN

Till Bitidningens redaktör. Se adresser och telefon och e-post härintill. Annonsspriser se annonssidan **Marknaden**.

Prenumeration på BITIDNINGEN

Tidningen är en medlemsförmån för medlemmar i SBR. Du kan också prenumerera separat på Bitidningen. Du betalar då 450:- kr för ett helår (inom Sverige) på pg 86 85-0 till SBR.

Posttidning B — Bitidningen

Tryckort:Vimmerby

**Obeställbar tidning återsändes till SBR:s exp.,
Trumpetarevägen 5, 590 19 Mantorp.**

Dit anmäles även adressändringar.

Begränsad eftersändning

Vid definitiv eftersändning återsändes försändelsen
med den nya adressen angiven på tidningens framsida,
dvs ej på adressidan.

SBR-standardbotten

Kupans botten är en vital del för att kunna bedriva en framgångsrik biodling. Detta var utgångspunkten när SBR tog fram denna botten. För att inte behöva lyfta bort lådorna när man ska rengöra botten drar man bara ut lådan och skivan. Med denna botten kan man också räkna nedfallet av varroa över hela lådans yta. Monteringsanvisning bifogas. Endast LN och Sveamått. Levereras omonterad. Pris 290 kr + frakt.

SBR, Trumpetarevägen 5, 59019 Mantorp. Tel 0735-233100. E-post: sbr@biodlarna.org